

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

RAPPORT ONTHAALONDERWIJS

2014-2015 en 2015-2016

AGODI
AGENTSCHAP VOOR
ONDERWIJSDIENSTEN

www.onderwijs.vlaanderen.be

COLOFON

Eindredactie

Sara De Meerleer en Delphine Strobbe
AgODi, Basisonderwijs, DKO en CLB – Scholen en Leerlingen
Peter Bex en Veerle Merckaert
AgODi, Secundair Onderwijs – Scholen en Leerlingen

Met medewerking van

Stany Criel
AgODi, Secundair Onderwijs – Scholen en Leerlingen
Els De Wint
AgODi, Basisonderwijs, DKO en CLB – Scholen en Leerlingen

Verantwoordelijke uitgever

Guy Janssens
Administrateur-generaal: Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi)

Depotnummer

D/2016/3241/266

Lay-out en fotografie

Kim Baele

Inhoudstafel

Inleiding	3
Hoofdstuk 1: Regelgeving.....	6
1.1 Voltijds secundair onderwijs.....	6
1.2 Deeltijds beroepssecundair onderwijs.....	8
1.3 Gewoon basisonderwijs.....	9
Hoofdstuk 2: Cijfers	13
2.1 Leerlingen	13
2.2. Problematische afwezigheden.....	25
2.3. Doorstroming in het secundair onderwijs.....	28
2.4. Behaalde studieresultaten.....	34
2.4.1 Attest van regelmatige lesbijwoning na de onthaalklas.....	34
2.4.2 Studieresultaten na doorstroming in het reguliere onderwijs.....	35
2.5 Scholen.....	40
2.5.1 Programmaties onthaalonderwijs in het voltijds secundair onderwijs.....	40
2.5.2 Organiserende scholen in het voltijds secundair onderwijs.....	42
2.5.3 Organiserende centra in het deeltijds onderwijs.....	43
2.5.4 Organiserende scholen in het basisonderwijs.....	45
2.6 Afwijkingen.....	45
2.6.1 Aantallen voltijds secundair onderwijs.....	45
2.6.2 Aantallen deeltijds beroepssecundair onderwijs.....	46
Hoofdstuk 3: Een verhoogde instroom vluchtelingen: hoe heeft AgODi gereageerd?	50
3.1 Situering: Situatie in september 2015	50
3.2 Tweesporenbeleid	53
3.2.1 Spoor 1: uitbreiding van het ondersteuningsaanbod voor scholen.....	53
3.2.2 Spoor 2: een ondersteuningsaanbod op vraag en op maat.....	56
3.3 Monitoring	58
3.4 Vooruitblik	60
Besluit en aanbevelingen	62

Inleiding

In dit rapport wordt het belangrijkste cijfermateriaal over de leerlingen en de scholen van het onthaalonderwijs in de schooljaren 2014-2015 en 2015-2016 gebundeld. Naast een beschrijvende analyse van de cijfergegevens bevat het rapport ook een schets van de relevante wetgeving.

In het schooljaar 2015-2016 werd Vlaanderen geconfronteerd met een verhoogde instroom van vluchtelingen. Dit rapport beschrijft ook hoe AgODi hierop reageerde.

We ronden af met een aantal conclusies.

De cijfers en informatie in dit rapport zijn afkomstig uit de volgende bronnen:

- de inschrijvings- en leerlinggegevens in Discimus;
- de meldingen van afwezigheden in Discimus;
- het overzicht van de afwijkingaanvragen dbso;
- voor het basisonderwijs de geverifieerde gegevens van scholen en scholengemeenschappen.

Deze databanken worden gevoed met informatie die de onderwijsinstellingen ons bezorgen. Voor de gegevens in dit rapport werden de databanken bevraagd aan het einde van de maand september na afloop van het schooljaar; tenzij anders vermeld.

Tenzij anders vermeld hebben de cijfergegevers steeds enkel betrekking op het aantal regelmatige leerlingen (zie glossarium). In het basisonderwijs slaan de weergegeven cijfers enkel om het aantal gefinancierde anderstalige nieuwkomers.

De regelgeving rond anderstalige nieuwkomers is in het basisonderwijs anders dan in het secundair onderwijs. Daarover leest u meer in het eerste hoofdstuk. Ook de gegevensverzameling verloopt voor beide niveaus op een verschillende manier. Omdat voor het basisonderwijs minder gegevens voorhanden zijn, zal dit niveau in vergelijking met het secundair ook minder uitvoerig besproken worden.

- Wanneer er in het rapport wordt gesproken over het basisonderwijs en het voltijds secundair onderwijs, gaat het enkel over het gewoon onderwijs. In het buitengewoon basis- en secundair onderwijs wordt immers geen onthaalonderwijs georganiseerd.

begrijp ik de woorden?
Coburn die 5 vingers riep!

lees, ik lees!

Vinger test

kies je een boek?

1-1 vingers in de lucht
2-2 vingers in de lucht
3-3 vingers in de lucht
4-4 vingers in de lucht
5-5 vingers in de lucht

AVI oud	AVI nieuw
Start	Start
M3	M3
E3	E3
M4	M4
E4	E4
M5	M5
E5	E5
M6	M6
E6	E6
M7	M7
E7	E7
Plus	Plus

Wanneer heb ik mijn boek gelezen?

1. Het boek is gelezen.

2. Het boek is bijna gelezen.

3. Het boek is nog niet gelezen.

Hoofdstuk 1

Regelgeving

1.1 Voltijds secundair onderwijs

De regelgeving voor het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het voltijds secundair onderwijs is vastgelegd in de Codex Secundair Onderwijs¹ en in het Besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002² en is verder verduidelijkt in de omzendbrief SO 75.³

Het onthaalonderwijs heeft tot doel Nederlandsonkundige leerlingen, die onlangs in België zijn aangekomen, op te vangen en hen zo snel mogelijk Nederlands te leren. Zo kunnen ze zich integreren in de onderwijsvorm en studierichting die het nauwst aansluit bij hun individuele capaciteiten. Het onthaalonderwijs moet het voor deze leerlingen mogelijk maken hun studie in het reguliere secundair onderwijs met succes voort te zetten.

Een anderstalige nieuwkomer kan als regelmatige leerling tot het onthaalonderwijs toegelaten worden als hij voldoet aan de volgende voorwaarden:

- Uiterlijk op 31 december volgend op het begin van het schooljaar enerzijds minimaal 12 jaar en anderzijds geen 18 jaar geworden zijn;
- Een nieuwkomer zijn, dat wil zeggen maximaal één jaar ononderbroken in België verblijven;
- Het Nederlands niet als moedertaal of thuistaal hebben;
- De onderwijstaal onvoldoende beheersen om met goed gevolg de lessen bij te wonen in een instelling met het Nederlands als onderwijstaal;
- Maximaal negen maanden ingeschreven zijn (juli en augustus niet inbegrepen) in een onderwijsinstelling met het Nederlands als onderwijstaal.

Voor individuele leerlingen kan er in uitzonderlijke omstandigheden van de eerste, de tweede en de vijfde toelatingsvoorwaarde worden afgeweken. Tot 1 september 2014 moesten scholen een aanvraag doen bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) om een afwijking te bekomen. Er werden zeer veel afwijkingen aangevraagd voor leerlingen die langer dan negen maanden ingeschreven zijn in het Vlaams onderwijs. Het ging hier vaak om (semi) analfabeten of kinderen met weinig of geen schoolse voorkennis.

1 <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14289>

2 <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13293>

3 <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13123>

Scholen waren van oordeel dat voor veel van deze OKAN-leerlingen één jaar onthaalonderwijs te weinig was om voldoende Nederlands te leren om met goed gevolg het reguliere onderwijs verder te zetten. Deze afwijkingaanvragen werden daarom doorgaans goedgekeurd.

Om de scholen te ontheffen van deze administratieve belasting is vanaf 1 september 2014 de bevoegdheid om af te wijken van de drie toelatingsvoorwaarden voor het voltijds secundair onderwijs bij de toelatingsklassenraad gelegd. De toelatingsklassenraad moet aan de onderstaande voorwaarden voldoen om de afwijking toe te kunnen staan:

- Elke beslissing van de toelatingsklassenraad moet worden gemotiveerd.
- De beslissing moet worden genomen binnen 25 lesdagen na de start van de regelmatige lesbijwoning.
- De toelatingsklassenraad wordt samengesteld uit alle stemgerechtigde leden (de directeur of zijn/haar afgevaardigde en minstens drie leden van het onderwijzend personeel), alsook een afgevaardigde van het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB).

Vanaf 1 september 2014 wordt aan het einde van de volledige effectieve periode onthaalonderwijs een attest van regelmatige lesbijwoning uitgereikt. Dit betekent dat het attest wordt uitgereikt op het moment dat de leerling klaar is om door te stromen naar het vervolgonderwijs. Dit attest geeft recht op vrijstelling van de inburgeringsplicht in het kader van het Vlaams inburgerings- en integratiebeleid.

De programmatie van een onthaaljaar vereist altijd een goedkeuring van de Vlaamse Regering⁴. Dit is enkel van toepassing wanneer een nieuwe scholengemeenschap wenst te starten met onthaalonderwijs. Binnen een scholengemeenschap die reeds onthaalonderwijs aanbiedt, kan steeds bijkomend onthaalonderwijs aangeboden worden zonder dat dit een nieuwe programmatieaanvraag is. Het is dan ook de scholengemeenschap die namens haar school of scholen een gemotiveerde aanvraag tot oprichting van onthaalonderwijs moet indienen. Gelet op de maatschappelijke context en de behoefte aan bijkomend aanbod onthaalonderwijs werd tijdens het schooljaar 2015-2016 het besluit over de organisatie van onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het gewoon voltijds secundair onderwijs gewijzigd. Rekening houdend met de verwachte verhoogde instroom van anderstalige nieuwkomers moet er, waar nodig en flexibel, extra capaciteit kunnen worden voorzien. Daardoor werd de programmatieregeling door de decreetgever versoepeld, wat de opstart van het onthaaljaar doorheen het ganse schooljaar mogelijk maakt. Ook voor scholen die niet behoren tot een scholengemeenschap werd het programmeren van een onthaaljaar mogelijk gemaakt. Het schoolbestuur van de school dient dan de programmatieaanvraag in.

Scholen die onthaalonderwijs organiseren, hebben recht op een specifiek urenpakket van 2,5 uur per anderstalige nieuwkomer. Telkens als het aantal anderstalige nieuwkomers met vier toeneemt, verspreid over de organiserende school of scholen, kan de scholengemeenschap een herberekening van het pakket uren-leraar aanvragen. Telkens als het aantal anderstalige nieuwkomers met vier afneemt, moet de scholengemeenschap een herberekening van het pakket uren-leraar aanvragen. Sinds schooljaar 2015-2016 kent AgODi het specifiek pakket uren-leraar automatisch toe aan de contactschool op basis van de registraties van de leerlingen in Discimus. Hierdoor hoeven de scholen niet meer zelf een aanvraag te doen.

4 Codex Secundair Onderwijs, art. 179/3

De OKAN-leerlingen worden eveneens in rekening gebracht bij de leerlingentelling op de eerste lesdag van februari voor het vaststellen van het reguliere urenpakket van de school of scholen.

Daarnaast heeft elke contactschool van een scholengemeenschap of schoolbestuur die in aanmerking komt voor de organisatie van onthaalonderwijs recht op 22 uren-leraar om gewezen anderstalige nieuwkomers te ondersteunen tijdens en na de overstap naar het reguliere onderwijs.

Als de school of scholengemeenschap stopt met het inrichten van een onthaaljaar kan er nog gedurende 3 schooljaren volgend op het stopzetten worden gerekend op deze 22 uren-leraar. De Vlaamse Regering wijzigt het financieringsmechanisme voor de vervolgschoolcoaches vanaf het schooljaar 2016-2017. Elke contactschool van een scholengemeenschap en elke school met onthaalonderwijs buiten een scholengemeenschap krijgt 0,9 uren-leraar per regelmatige anderstalige nieuwkomer in het onthaaljaar of onthaaljaren van de scholengemeenschap op de eerste lesdag van februari van het voorafgaande schooljaar.

De opdracht van de vervolgschoolcoach is eveneens verbreed, zodat vanaf 1 september 2016 ook meer kan worden ingezet op expertise-opbouw en –overdracht in het vervolgonderwijs.

Voor schoolbesturen of scholengemeenschappen die in de loop van het schooljaar starten met onthaalonderwijs, is er een andere teldatum mogelijk voor het vaststellen van het reguliere urenpakket en het aantal uren-leraar vervolgschoolcoach. Als er na de eerste lesdag van februari is gestart met het inrichten van onthaalonderwijs, is de teldatum tijdens het betrokken schooljaar de eerste lesdag van juni.

1.2 Deeltijds beroepssecundair onderwijs

Sinds de invoering van het stelsel van leren en werken⁵ is de regelgeving wat betreft het onthaalonderwijs in het DBSO vervat in het decreet betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap⁶. Deze regelgeving wordt verder verduidelijkt in de omzendbrief SO/2008/08 met betrekking tot leren en werken⁷.

Elk Centrum voor Deeltijds Onderwijs (CDO) kan onthaalonderwijs inrichten. In het deeltijds onderwijs geldt er geen minimumaantal ingeschreven nieuwkomers.

Het deeltijds onthaalonderwijs is een specifiek en tijdelijk onderwijsaanbod dat anderstalige nieuwkomers voorbereidt op betere doorstroming naar arbeidsdeelname. Het onderwijsaanbod is gericht op taalvaardigheid, inburgering en zelfredzaamheid. Het onthaalonderwijs is geïntegreerd in de opleiding.

Per anderstalige nieuwkomer wordt bovenop het reguliere urenpakket 1,2 uren leraar toegekend om onthaalonderwijs te organiseren. Deze toekenning is beperkt tot de periode van inschrijving. Ook de anderstalige nieuwkomers die een persoonlijk ontwikkelingstraject⁸ volgen, komen daarvoor in aanmerking. Bij elke wijziging van het aantal anderstalige nieuwkomers gebeurt een herberekening van het specifieke pakket uren-leraar. Deze uren-leraar worden sinds 1

5 Zie glossarium

6 <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14032>

7 <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14006>

8 Zie glossarium

september 2015 automatisch aan het CDO toegekend op basis van de registraties van de leerlingen in Discimus. Net als in het voltijds secundair onderwijs hoeven de CDO's hiervoor dus geen aanvraag meer te doen bij AgODi.

Om toegelaten te worden tot het onthaalonderwijs DBSO, mag de leerling niet meer voltijds leerplichtig zijn en moet hij aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Een nieuwkomer zijn, dat wil zeggen maximaal één jaar ononderbroken in België verblijven;
- Het Nederlands niet als moedertaal of thuistaal hebben;
- maximaal negen maanden ingeschreven zijn of geweest zijn - de maanden juli en augustus niet inbegrepen - in een onderwijsinstelling met het Nederlands als onderwijstaal;
- Het Nederlands onvoldoende beheersen om deeltijds beroepssecundair onderwijs met goed gevolg te doorlopen;
- Op 31 december na het begin van het schooljaar de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt.

AgODi kan in uitzonderlijke en bijzondere omstandigheden afwijkingen verlenen op de eerste, derde en vijfde voorwaarde. Vanaf het schooljaar 2016-2017 ligt de bevoegdheid om af te wijken van deze voorwaarden ook bij de klassenraad en niet meer bij AgODi.

1.3 Gewoon basisonderwijs

De regelgeving over het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het gewoon basisonderwijs wordt verduidelijkt in de omzendbrief BaO 2006/03 van 30 juni 2006⁹.

Om toegelaten te worden tot het onthaalonderwijs in het basisonderwijs, moet de leerling aan een aantal voorwaarden voldoen:

- 5 jaar of ouder zijn (of ten laatste op 31 december van het lopende schooljaar 5 jaar worden);
- Het Nederlands niet als moedertaal of thuistaal hebben;
- Onvoldoende de onderwijstaal beheersen om met goed gevolg de lessen te kunnen volgen;
- Maximaal 9 maanden ingeschreven zijn in een school met het Nederlands als onderwijstaal (vakantiemaanden juli en augustus niet meegerekend);
- Een nieuwkomer zijn, d.w.z. maximaal één jaar ononderbroken in België verblijven.

In het basisonderwijs kunnen daarop geen afwijkingen verleend worden.

Bij de procedure om in aanmerking te komen voor de organisatie van onthaalonderwijs, kiezen scholen uit het basisonderwijs ervoor om te tellen per school of per scholengemeenschap. Een school die deel uitmaakt van een scholengemeenschap kan er toch voor kiezen om op schoolniveau te tellen en niet mee te doen met de aanvraag op scholengemeenschapniveau. Eenmaal gekozen kan de school tijdens het schooljaar niet van systeem veranderen. Als er geteld wordt per school, wordt er gefinancierd of gesubsidieerd op de volgende wijze:

- Voor autonome kleuterscholen of autonome lagere scholen met maar één vestigingsplaats moeten ten minste vier anderstalige nieuwkomers als regelmatige leerling ingeschreven zijn op de eerste schooldag van september of in de loop van het schooljaar.
- Voor alle andere scholen uit het basisonderwijs moeten ten minste zes anderstalige nieuwkomers als regelmatige leerling ingeschreven zijn op de eerste schooldag van september of in de loop van het

⁹ De wettelijke basis voor deze omzendbrief zit vervaard in het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 : artikel 138§1, 3°; het besluit van de Vlaamse regering van 17 juni 1997 betreffende de personeelsformatie in het gewoon basisonderwijs: artikel 21 tot en met 23 en het besluit van de Vlaamse regering van 22 september 1998 zoals gewijzigd door het besluit van de Vlaamse regering van 8 februari 2002 betreffende de toelage voor anderstalige nieuwkomers.

schooljaar.

- Een school kan bijkomende lestijden anderstalige nieuwkomers inrichten als in de loop van het schooljaar het aantal anderstalige nieuwkomers stijgt met minstens vier ten opzichte van de vorige aanvraag.
- De financiering of subsidiëring wordt stopgezet als het aantal anderstalige nieuwkomers daalt onder de twee.
- Scholen die onthaalonderwijs aanbieden, hebben recht op twee aanvullende lestijden. Voor elke anderstalige nieuwkomer krijgt de school daar anderhalve lestijd bij.

Als er geteld wordt **per scholengemeenschap**, wordt er gefinancierd of gesubsidieerd op de volgende wijze:

- Als op de eerste schooldag van september of in de loop van het schooljaar ten minste twaalf anderstalige nieuwkomers als regelmatige leerling ingeschreven zijn in alle scholen van de scholengemeenschap samen. Scholen van de scholengemeenschap die kiezen om op schoolniveau te tellen, worden hierbij niet meegenomen.
- De scholen binnen de scholengemeenschap kunnen bijkomende lestijden anderstalige nieuwkomers inrichten als in de loop van het schooljaar het aantal anderstalige nieuwkomers stijgt met minstens vier ten opzichte van de vorige aanvraag.
- De financiering of subsidiëring van aanvullende lestijden per scholengemeenschap wordt stopgezet als het totaal aantal anderstalige nieuwkomers dat ingeschreven is, daalt onder de vier.
- Het aantal aanvullende lestijden dat wordt gefinancierd of gesubsidieerd op het niveau van de scholengemeenschap is anderhalve lestijd per anderstalige nieuwkomer. De aanvullende lestijden worden berekend op het niveau van de scholengemeenschap maar toegekend op schoolniveau.

In het basisonderwijs is er ook opvang voorzien voor gewezen anderstalige nieuwkomers. Dit zijn leerlingen uit het basisonderwijs die in het voorafgaande schooljaar anderstalige nieuwkomers waren én onthaalonderwijs hebben genoten. Voor de opvang van gewezen anderstalige nieuwkomers wordt er voor het volledige schooljaar één lestijd gefinancierd of gesubsidieerd per gewezen anderstalige nieuwkomer die ingeschreven is op de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar. Om die lestijden te verkrijgen, zijn er geen minimumnormen vastgelegd. Zodra de school één gewezen anderstalige nieuwkomer telt, heeft de school recht op één aanvullende lestijd.

Ten gevolge van de verhoogde instroom van vluchtelingkinderen signaleerden scholen dat zij met de reguliere middelen de instroom van kleuters anderstalige nieuwkomers onvoldoende konden opvangen. De Vlaamse Regering besliste toen om deze scholen te ondersteunen met een extra toelage van 950 euro. De extra toelage kon uitsluitend worden aangewend voor activiteiten in het kleuteronderwijs in het kader van initiatie in en versterking van het Nederlands voor de schooljaren 2015-2016 en 2016-2017.

Om recht te hebben op deze extra toelage euro in het kader van een stijgend aantal leerlingen met als thuistaal niet de onderwijstaal, moeten scholen aan bepaalde criteria voldoen:

1º de school kent op de eerste schooldag van februari 2016 een stijging van het aantal kleuters die voldoen aan het leerlingenkenmerk thuistaal niet-Nederlands (TNN) ten opzichte van de teldag voor de berekening van het werkingsbudget voor schooljaar 2015-2016

OF

2° de school telt op de eerste schooldag van februari 2016 minstens één leerling die uiterlijk op 31 december van het lopende schooljaar jonger dan vijf jaar is en die op de eerste schooldag van februari 2016, gelijktijdig aan de volgende voorwaarden voldoet:

- a) hij is een nieuwkomer, dit wil zeggen dat hij pas vanaf 1 juli 2015 of later in België verblijft;
- b) hij heeft niet het Nederlands als thuistaal of moedertaal;
- c) hij beheerst onvoldoende de onderwijstaal om met goed gevolg de lessen te kunnen volgen;
- d) hij is maximaal negen maanden ingeschreven, vakantiemaanden juli en augustus niet inbegrepen, in een school met het Nederlands als onderwijstaal.

Aangezien een kleuter zowel aan criterium 1 als 2 kan voldoen, wordt de toelage per school enkel gegeven voor de groep waar het criterium in de school het sterkste telt, m.a.w. ofwel voor de stijging van het aantal kleuters met thuistaal niet - Nederlands (1) ofwel voor de groep anderstalige nieuwkomers bij kleuters (2).

Er waren 1079 scholen waar op 01/02/2016 de stijging van het aantal kleuters TNN groter was dan het aantal kleuters AN. In totaal ging het om 4.840 leerlingen voor wie elk een toelage van 950 euro werd betaald. Dit geeft een totaal van 4.598.000 euro. In 189 scholen was de aanwezigheid van kleuters AN op 1/2/2016 groter of gelijk aan de stijging van het aantal kleuters TNN. Het ging over 436 leerlingen en dus een bedrag van 414.200 euro.

In totaal werd dus 5.012.200,00 euro toegekend aan 1.268 scholen. Deze scholen ontvingen een bedrag variërend van € 950,00 tot € 58.900,00 euro.

Ter compensatie van de verhoogde instroom van anderstalige kleuters na 1 februari 2016 werd er ook een hertelling van de lestijden voor schooljaar 2016-2017 in het gewoon kleuteronderwijs op 1 juni 2016 georganiseerd.

De criteria van de extra toelagen waren ook van toepassing voor deze extra lestijden. De stijging van de kleuters met TNN werd vergeleken tussen 1 februari en 1 juni. Om in aanmerking te komen voor AN moest de kleuter aan de voorwaarden voldoen op 1 juni.

In 879 scholen was de stijging TNN groter dan het aantal kleuters AN op 1/6/2016. Het ging in totaal om 4.151 leerlingen die 1.272 lestijden genereerden.

In 13 scholen was de aanwezigheid van kleuters AN groter of gelijk aan de stijging van het aantal kleuters met TNN. Dit ging om 30 leerlingen die 13 lestijden genereerden.

In totaal konden 892 scholen 1.285 extra lestijden inrichten. De extra lestijden per school varieerden van 1 lestijd tot maximum 10 lestijden.

Hoofdstuk 2

Cijfers

2.1 Leerlingen

Aantal leerlingen

Voltijds secundair onderwijs

	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Regelmatige leerlingen	3120	2665	2291	2502	4111
Vrije leerlingen	32	37	35	2	1
Totaal	3152	2702	2326	2504	4112

Tabel 1: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen in het voltijds secundair onderwijs op 1 februari

Sinds het schooljaar 2007-2008 steeg elk jaar het aantal OKAN-leerlingen. Tijdens de schooljaren 2012-2013 en 2013-2014 daalde voor het eerst het aantal OKAN-leerlingen. Het daaropvolgende schooljaar stellen we opnieuw een stijging vast. Die stijging zet zich in schooljaar 2015-2016 nog sterker door tengevolge van de verhoogde instroom van vluchtelingenkinderen.

Vanaf het schooljaar 2014-2015 merken we ook een opmerkelijke daling van het aantal vrije leerlingen ten opzichte van de voorgaande schooljaren. Deze daling gaat gepaard met het overgaan van de bevoegdheid om af te wijken van de toelatingsvoorwaarden naar de toelatingsklassenraad.

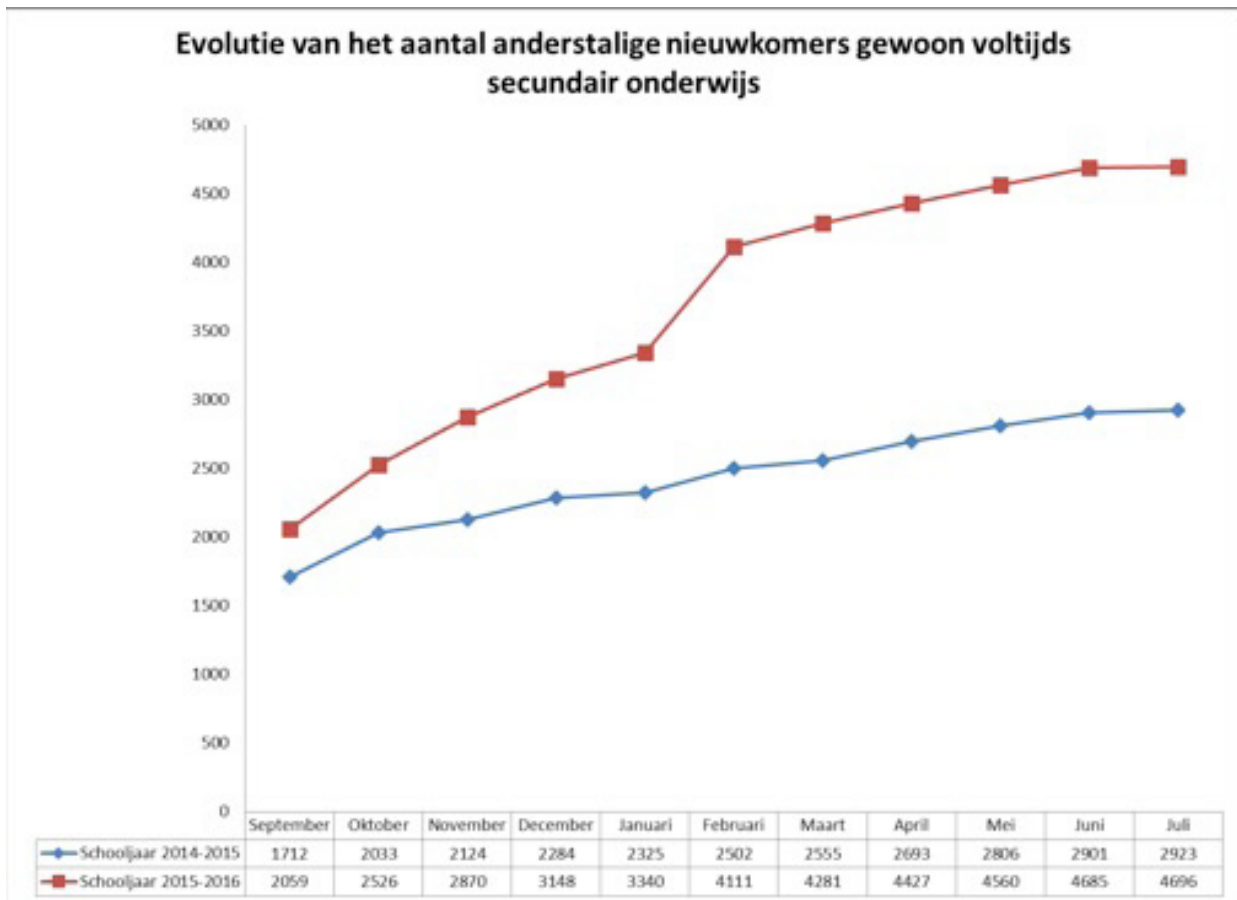
	Aandeel OKAN-leerlingen
2011-2012	0,73%
2012-2013	0,63%
2013-2014	0,54%
2014-2015	0,59%
2015-2016	0,97%

Tabel 2: Overzicht van het aandeel regelmatige OKAN-leerlingen in de de totale schoolbevolking van het gewoon voltijds secundair onderwijs op 1 februari

Ook bij het procentuele aandeel onthaalleerlingen is de lichte stijging in het schooljaar 2014-2015 en de sterke stijging in het schooljaar 2015-2016 waarneembaar.

Figuur 1 bevat de evolutie van het aantal OKAN-leerlingen in het voltijds gewoon secundair onderwijs tijdens de

schooljaren 2014-2015 en 2015-2016. Tijdens het schooljaar 2014-2015 zien we een geleidelijke stijging van het aantal leerlingen gedurende het hele schooljaar. Het leerlingenaantal lag op elk moment tijdens schooljaar 2015-2016 hoger dan op hetzelfde moment in schooljaar 2014-2015. Tijdens de maanden september en januari van dat schooljaar was er een heel erg scherpe stijging van het leerlingenaantal op te merken. Tijdens de beide schooljaren komen er nauwelijks nog leerlingen bij in de maand juni.

Figuur 1: Maandelijkse evolutie van het aantal anderstalige nieuwkomers in het gewoon voltijds secundair onderwijs tijdens schooljaren 2014-2015 en 2015-2016

Deeltijds beroepssecundair onderwijs

	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Regelmatige leerlingen	97	146	110	42	68
Vrije leerlingen	0	0	0	1	2
Totaal	97	146	110	43	70

Tabel 3: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs op 1 februari

Vanaf het schooljaar 2008-2009 kan elk centrum voor deeltijds onderwijs onthaalonderwijs inrichten. Er geldt geen minimumaantal leerlingen. Het aantal OKAN-leerlingen in het deeltijds onderwijs is jaar na jaar sterk gestegen tot en met schooljaar 2012-2013. In het schooljaar 2014-2015 stellen we een zeer sterke daling vast terwijl in het voltijds

secundair op dat moment een lichte stijging waarneembaar is. Het laatste schooljaar stellen we wel opnieuw een lichte stijging vast in het aantal onthaalleerlingen deeltijds beroepssecundair onderwijs. Deze stijging is echter veel minder uitgesproken dan in het voltijds secundair onderwijs.

	Aandeel OKAN-leerlingen t.o.v. schoolbevolking
2011-2012	0,96%
2012-2013	1,69%
2013-2014	1,24%
2014-2015	0,48%
2015-2016	0,78%

Tabel 4: Overzicht van het aandeel regelmatige OKAN-leerlingen ten opzichte van de totale schoolbevolking in het deeltijds beroepssecundair onderwijs op 1 februari.

In het schooljaar 2014-2015 merken we ook in procentuele cijfers een sterke daling van het aandeel anderstalige nieuwkomers, alsook opnieuw een stijging in het schooljaar 2015-2016.

Gewoon basisonderwijs

2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
3173	2511	2286	2368	4111

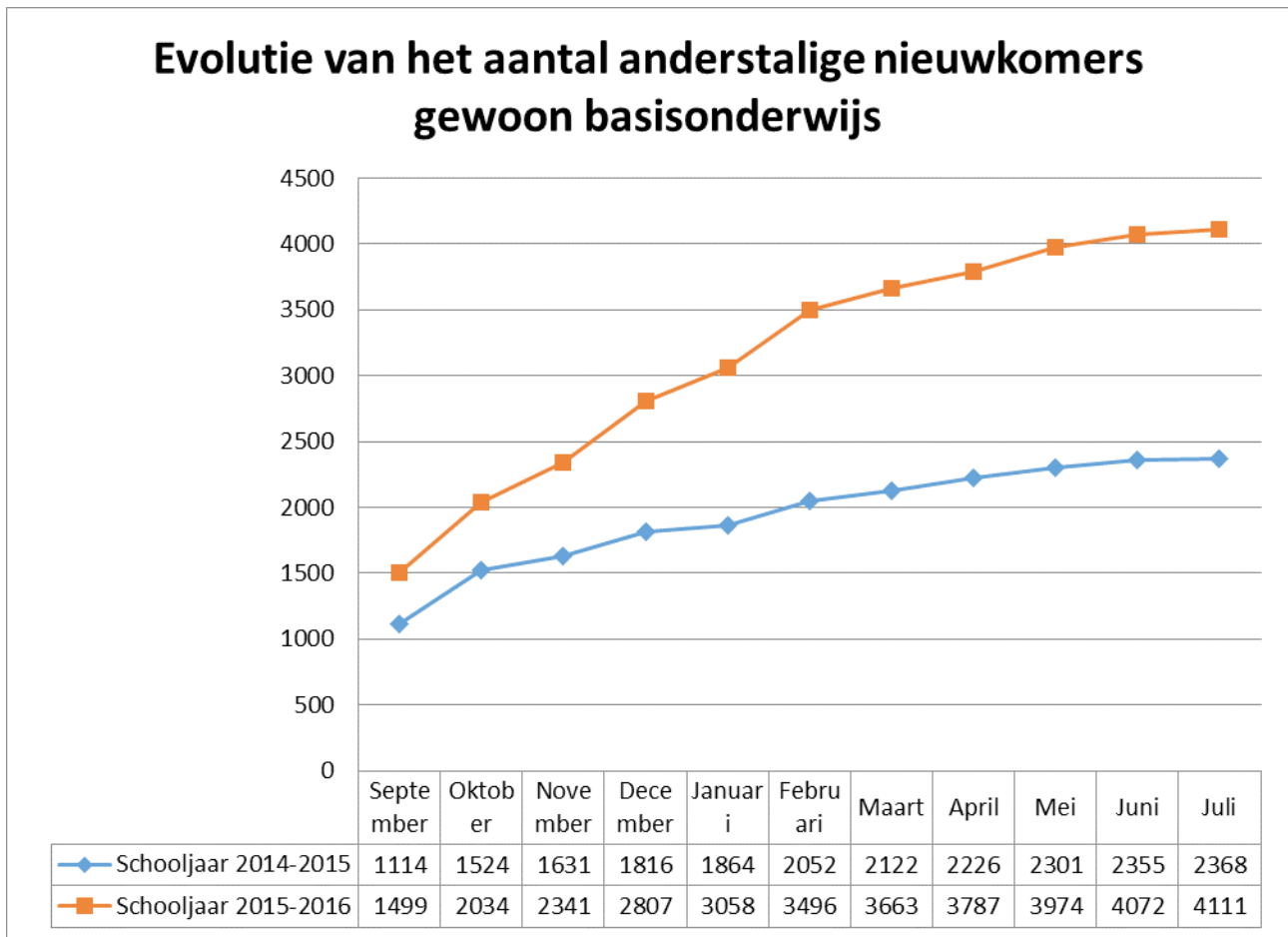
Tabel 5: Overzicht van het aantal anderstalige nieuwkomers in het gewoon basisonderwijs op 1 juli.

Net als in het secundair onderwijs, kent het basisonderwijs in de schooljaren 2012-2013 en 2013-2014 een terugval van het aantal anderstalige nieuwkomers. In 2014-2015 stellen we ook hier opnieuw een stijging vast die zich in 2015-2016 nog sterker doorzet tengevolge van de verhoogde instroom van vluchtelingkinderen.

	Aandeel anderstalige nieuwkomers t.o.v. schoolbevolking
2011-2012	0,82%
2012-2013	0,64%
2013-2014	0,57%
2014-2015	0,57 %
2015-2016	0,97 %

Tabel 6: Overzicht van het aandeel anderstalige nieuwkomers in de de totale schoolbevolking van het gewoon lager onderwijs.

Het aandeel anderstalige nieuwkomers in de totale schoolbevolking van het gewoon lager onderwijs was sinds 2012-2013 in dalende lijn. In schooljaar 2014-2015 stagneerde het aandeel van anderstalige nieuwkomers maar in 2015-2016 zien we terug een sterke toename.

Figuur 2: Maandelijkse evolutie van het aantal anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs tijdens het schooljaar 2014-2015 en 2015-2016.

Wanneer we de maandelijkse evolutie van het aantal anderstalige nieuwkomers tijdens de afgelopen twee schooljaren bekijken (zie figuur 2), dan stellen we telkens een gestage groei vast. Tijdens het schooljaar 2015-2016 was deze aangroei aanzienlijk groter. Het verschil tussen het begin en einde van het schooljaar bedroeg toen meer dan 2.600 anderstalige leerlingen. Tijdens het schooljaar 2014-2015 bedroeg dit verschil minder dan de helft (1.200 anderstalige leerlingen).

Tenzij anders aangegeven baseren we ons voor het secundair onderwijs op de cijfers van 1 februari en voor het basisonderwijs van 1 juli.

Aantal leerlingen naar geslacht

Voltijds secundair onderwijs

	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal
M	1864	59,7 %	1593	59,8 %	1208	52,7%	1374	54,9%	2690	65,4%
V	1256	40,3 %	1072	40,2 %	1083	47,3%	1128	45,1%	1421	34,6%
Totaal	3120	100 %	2665	100 %	2291	100%	2502	100%	4111	100%

Tabel 7: Overzicht van het aantal regelmatige OKAN-leerlingen in het voltijds secundair onderwijs op 1 februari volgens geslacht

In het schooljaar 2014-2015 zien we een kleine toename in het aantal jongens binnen het onthaalonderwijs. Het volgende schooljaar, m.n. 2015-2016, is het aandeel jongens in het onthaalonderwijs met meer dan 10% toegenomen in vergelijking met het vorige schooljaar. Het aandeel van de meisjes is slechts 34,6%.

Deeltijds beroepssecundair onderwijs

	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal
M	84	86,6 %	131	89,7 %	99	90 %	33	78,6%	55	80,9%
V	13	13,4 %	15	10,3 %	11	10 %	9	21,4%	13	19,1%
Totaal	97	100 %	146	100 %	110	100 %	42	100%	68	100%

Tabel 8: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen in het deeltijds secundair onderwijs op 1 februari volgens geslacht

De verdeling tussen jongens en meisjes in het onthaalonderwijs in het deeltijds onderwijs schommelt wat over de jaren heen, maar jongens vormen telkens de grootste groep. Ook in het reguliere deeltijds beroepssecundair onderwijs zitten aanzienlijk meer jongens dan meisjes (twee derde van de leerlingen is een jongen¹⁰).

¹⁰ <http://www.ond.vlaanderen.be/onderwijsstatistieken/2014-2015/statistischjaarboek2014-2015/publicatiestatistischjaarboek2014-2015.htm2013/publicatiestatistischjaarboek2012-2013.htm>

Aantal leerlingen naar leeftijd¹¹Voltijds secundair onderwijs¹²

	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal
+18-jarigen	4	0,1 %	2	0,1 %	2	0,1 %	18	0,7%	41	1,0%
18-jarigen	53	1,7 %	72	2,7 %	76	3,3 %	127	5,1%	168	4,1%
17-jarigen	542	17,4 %	502	18,8 %	367	16,0 %	360	14,4%	625	15,2%
16-jarigen	619	19,9 %	521	19,6 %	388	16,9 %	401	16,0%	915	22,2%
15-jarigen	541	17,3 %	439	16,5 %	361	15,8 %	380	15,2%	692	16,8%
14-jarigen	509	16,3 %	401	15,1 %	396	17,3 %	434	17,3%	585	14,2%
13-jarigen	466	14,9 %	390	14,6 %	380	16,6 %	387	15,5%	546	13,3%
12-jarigen	386	12,4 %	337	12,6 %	293	12,8 %	342	13,7%	455	11,1%
11-jarigen	0	0,0 %	1	0,0 %	28	1,2 %	51	2,0%	81	2,0%
-11-jarigen	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	2	0,1%	3	0,1%
Totaal	3120	100%	2665	100 %	2291	100 %	2502	100%	4111	100%

Tabel 9: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen in het voltijds secundair onderwijs op 1 februari volgens leeftijd, zoals opgenomen in de databank van AgODi op 21/10/2016.

De leerlingen zijn vrij gelijkmatig verdeeld over de verschillende leeftijden heen. We zien alleen wat minder 18-jarigen. Vanaf het schooljaar 2014-2015 stellen we vast dat het aantal 11-jarige en 18-jarige okan-leerlingen is toegenomen. Er zijn 2 categorieën die duidelijk toenemen, m.n. -11-jarigen en +18-jarigen. Dit laatste is deels te verklaren doordat de bevoegdheid om af te wijken van de toelatingsvoorwaarden bij de toelatingsklassenraad ligt. AgODi keurde geen afwijkingen voor -11-jarige en +18-jarige OKAN-leerlingen goed. We zien dat de toelatingsklassenraden voor een aantal leerlingen wel een afwijking toekennen. Deels zal de toename van +18-jarigen ook te verklaren zijn door de uitgevoerde botskans. In een aantal gevallen worden leerlingen die bij inschrijving minderjarig zijn, meerderjarig na het uitvoeren van de botskans¹³.

¹¹ Op basis van het geboortjaar, bijv. de 12-jarigen voor het schooljaar 2015-2016 zijn leerlingen geboren in 2003.

¹² In vorige rapporten werden de +18-jarige leerlingen mee opgenomen bij de 18-jarige leerlingen. In dit rapport hebben we deze leerlingen in een aparte categorie vermeld. Bovendien stellen we vast dat er intussen lichte verschuivingen zijn gebeurd. Dit is te verklaren doordat er voor een aantal leerlingen initieel twijfel is over de leeftijd. Het gebeurt dan ook dat de officiële leeftijd van OKAN-leerlingen nog wordt aangepast. De cijfers in deze tabel kunnen dan ook verschillen van deze opgenomen in vorige rapporten.

¹³ <https://www.dekamer.be/kvocr/showpage.cfm?section=qrva&language=nl&cfm=qrvaXml.cfm?legislat=54&dossierID=54-b063-885-0456-2015201607144.xml>

http://justitie.belgium.be/nl/themas_en_dossiers/kinderen_en_jongeren/niet-begeleide_minderjarige_vreemdelingen/dienst_voogdij

Deeltijds beroepssecundair onderwijs

	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal
18-jarigen	13	13,4 %	26	17,8 %	25	22,7 %	8	19,0%	1	1,5%
17-jarigen	51	52,6 %	88	60,3 %	63	57,3 %	25	59,6%	52	76,5%
16-jarigen	29	29,9 %	29	19,9 %	22	20 %	8	19,0%	13	19,1%
15-jarigen	4	4,1 %	3	2 %	0	0 %	1	2,4%	2	2,9%
Totaal	97	100 %	146	100 %	110	100 %	42	100 %	68	100 %

Tabel 10: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen in het deeltijds secundair onderwijs op 1 februari volgens leeftijd

De meeste OKAN-leerlingen in het DBSO zijn 17 jaar oud. In schooljaar 2015-2016 zaten er, in tegenstelling tot de voorgaande schooljaren, nauwelijks 18-jarigen in het DBSO.

Nationaliteit leerlingen

De onderstaande tabel bevat het aantal leerlingen per nationaliteit. We namen per schooljaar de tien meest voorkomende nationaliteiten op. Naast het absoluut aantal leerlingen geeft de tabel ook steeds het percentage weer ten opzichte van het totale aantal regelmatige leerlingen in het onthaalonderwijs.

Voltijds secundair onderwijs

	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Afghanistan (502 – 16,1%)	Afghanistan (422 – 15,8%)	Afghanistan (203 – 8,9%)	Afghanistan (217 – 8,7%)	Afghanistan (1127 – 27,4%)
Bulgarije (151 – 4,8%)	België (156 – 5,9%)	Polen (176 – 7,7%)	Polen (152 – 6,1%)	Syrië (564 – 13,7%)
België (149 – 4,8%)	Polen (141 – 5,3%)	Ghana (116 – 5,1%)	Bulgarije (142 – 5,7%)	Irak (325 – 7,9%)
Polen (143 – 4,6%)	Bulgarije (137 – 5,1%)	Bulgarije (113 – 4,9%)	Syrië (127 – 5,1%)	Bulgarije (151 – 3,7%)
Irak (140 – 4,5%)	Marokko (124 – 4,7%)	Roemenië (109 – 4,8%)	België (118 – 4,7%)	Polen (137 – 3,3%)
Marokko (118 – 3,8%)	Irak (113 – 4,2%)	Spanje (103 – 4,5%)	Roemenië (117 – 4,7%)	Somalië (130 – 3,2%)
Turkije (114 – 3,7%)	Turkije (104 – 3,9%)	Marokko (101 – 4,4%)	Ghana (116 – 4,6%)	Roemenië (120 – 2,9%)
Roemenië (100 – 3,2%)	Roemenië (103 – 3,9%)	België (84 – 3,7%)	Spanje (104 – 4,2%)	Ghana (115 – 2,8%)
Servië (98 – 3,1%)	Spanje (83 – 3,1%)	Irak (82 – 3,6%)	Marokko (96 – 3,8%)	België (113 – 2,7%)
Rusland (88 – 2,8%)	Ghana (81 – 3,0%)	Turkije (68 – 3,0%)	Somalië (78 – 3,1%)	Spanje (106 – 2,6%)

Tabel 11: Overzicht van de 10 meest voorkomende nationaliteiten bij OKAN-leerlingen op 1 februari

De Afghaanse nationaliteit is al jaren de meest voorkomende nationaliteit in het onthaalonderwijs. In het schooljaar 2015-2016 steeg het aandeel leerlingen van de Afghaanse nationaliteit spectaculair tot zo'n 27 % van het totaal aantal OKAN-leerlingen. In schooljaar 2015-2016 zien we eveneens een sterke stijging van leerlingen met de Syrische en Iraakse nationaliteit. Opvallend is dat Somalië de laatste 2 schooljaren in de top 10 verschijnt. Daarnaast zijn de Oost-Europese nationaliteiten ieder jaar sterk vertegenwoordigd in het onthaalonderwijs. Op 1 februari 2016 volgden er leerlingen van 111 verschillende nationaliteiten onthaalonderwijs.

Deeltijds beroepssecundair onderwijs

Hieronder vindt u per schooljaar de vijf meest voorkomende nationaliteiten bij OKAN-leerlingen in het DBSO.

2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Afghanistan (21)	Afghanistan (79)	Afghanistan (61)	Afghanistan (10)	Afghanistan (12)
Roemenië (10)	Bangladesh (6)	Polen (5)	Spanje (5)	Eritrea (10)
Bulgarije (8)	Irak (5)	Turkije (4)	Bulgarije (4) / Polen (4)	België (5)
België (4)	Macedonië (5)	Bulgarije (4)	Marokko (2) / Roemenië (2) / Slovenië (2) / Turkije (2)	Bulgarije (4) / Polen (4)
Servië (3) / Slovakije (3)	Pakistan (5)	België (4)	Albanië (1) / België (1) / Irak (1) / Pakistan (1) /...	Ghana (3) / Marokko (3) / Syrië (3)

Tabel 12: Overzicht van de meest voorkomende nationaliteiten bij OKAN-leerlingen DBSO op 1 februari

Net als in het onthaalonderwijs in het voltijds onderwijs is ook bij het deeltijds beroepssecundair onderwijs de Afghaanse nationaliteit de meest voorkomende nationaliteit. Opvallend is dat Eritrea in het schooljaar 2015-2016 verschijnt in de top 5. In het voltijds onthaalonderwijs komt deze nationaliteit niet voor in het overzicht. Het kleine leerlingenaantal in OKAN DBSO maakt het moeilijk om algemene conclusies te trekken.

Aantal leerlingen per provincie¹⁴

Voltijds secundair onderwijs

	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal
Antwerpen	1250	40,1 %	1122	42,0 %	979	42,7 %	1049	41,9 %	1417	34,5 %
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	195	6,3 %	168	6,3 %	160	7,0 %	181	7,2 %	254	6,2 %
Limburg	408	13,1 %	292	11,0 %	209	9,1 %	232	9,3 %	523	12,7 %
Oost-Vlaanderen	664	21,3 %	577	21,7 %	504	22,0 %	555	22,2 %	949	23,1 %
Vlaams-Brabant	216	6,9 %	186	7 %	154	6,7 %	170	6,8 %	273	6,6 %
West-Vlaanderen	387	12,4 %	320	12,0 %	285	12,4 %	315	12,6 %	695	16,9 %
Totaal	3120	100 %	2665	100 %	2291	100 %	2502	100 %	4111	100 %

Tabel 13: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen in het voltijds secundair onderwijs per provincie op 1 februari

De verdeling van OKAN-leerlingen over de provincies is vrij stabiel doorheen de jaren. Antwerpen is steeds koploper wat betreft het aantal onthaalleerlingen, op de tweede plaats vinden we steevast Oost-Vlaanderen terug.

In schooljaar 2015-2016 daalt het procentueel aandeel OKAN-leerlingen in de provincie Antwerpen. In de provincies West-Vlaanderen en Limburg zien we een stijging.

Als we een blik werpen op het totale aantal buitenlanders¹⁵ per provincie zien we dat (in absolute cijfers) de meeste buitenlanders wonen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (365.574 buitenlanders) gevolgd door de provincie Antwerpen (166.004 buitenlanders)¹⁶. Dit stemt niet helemaal overeen met het beeld dat we zien in het onthaalonderwijs. We zien dat er, in vergelijking met het totale aantal buitenlanders, vrij weinig leerlingen in Brussel doorstromen naar het Nederlandstalige onthaalonderwijs. Waarschijnlijk kiezen veel buitenlanders voor het Franstalig onderwijs.

¹⁴ Aantal leerlingen per provincie op basis van de school waar ze ingeschreven zijn. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is, hoewel dit geen provincie is, apart opgenomen.

¹⁵ Personen met een andere nationaliteit dan de Belgische

¹⁶ Gegevens op 1 januari 2011 - <https://bestat.economie.fgov.be/bestat/crosstable.xhtml?datasource=57e25cc5-a72b-4844-81cd-b270ba138476>

Deeltijds beroepssecundair onderwijs

Provincie	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal
Antwerpen	25	25,8 %	61	41,8 %	31	28,2 %	12	28,6 %	19	27,9 %
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	20	20,6 %	9	6,2 %	7	6,4 %	4	9,5 %	22	32,4 %
Limburg	12	12,4 %	20	13,7 %	13	11,8 %	6	14,3 %	3	4,4 %
Oost-Vlaanderen	34	35,1 %	40	27,4 %	28	25,5 %	18	42,8 %	19	27,9 %
Vlaams-Brabant	0	/	0	0 %	7	6,4 %	/	0 %	/	0 %
West-Vlaanderen	6	6,2 %	16	11 %	24	21,8 %	2	4,8 %	5	7,4 %
Totaal	97	100 %	146	100 %	110	100 %	42	100 %	68	100 %

Tabel 14: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs per provincie op 1 februari

Het kleine leerlingenaantal in OKAN DBSO maakt het moeilijk om algemene conclusies te trekken. Doorheen de jaren volgen de meeste leerlingen in OKAN DBSO in de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen. In schooljaar 2015-2016 volgen de meeste OKAN-leerlingen in het DBSO les in het Brussels hoofdstedelijk Gewest.

Gewoon basisonderwijs

	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal
Antwerpen	1427	45,0 %	1148	45,7 %	1086	47,5 %	1094	46,2 %	1514	36,8 %
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	70	2,2 %	74	2,9 %	57	2,5 %	104	4,4 %	173	4,2 %
Henegouwen ¹⁷	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Limburg	299	9,4 %	190	7,6 %	158	6,9 %	171	7,2 %	509	12,4 %
Oost-Vlaanderen	710	22,4 %	585	23,3 %	518	22,7 %	560	23,7 %	824	20,1 %
Vlaams-Brabant	278	8,8 %	182	7,2 %	185	8,1 %	178	7,5 %	420	10,2 %
West-Vlaanderen	389	12,3 %	332	13,2 %	282	12,3 %	261	11,0 %	671	16,3 %
Totaal	3173	100 %	2511	100 %	2286	100 %	2368	100 %	4111	100 %

Tabel 15: Overzicht van het aantal anderstalige nieuwkomers in het gewoon basisonderwijs per provincie op 1 juli

¹⁷ In Komen-Waasten, een stad in de provincie Henegouwen, is er één Nederlandstalige basisschool, nl. GO! De Taalkoffer. Deze basisschool wordt erkend en gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap.

De provincie Antwerpen telt veruit het hoogste aantal anderstalige nieuwkomers. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telt nog altijd het minst aantal anderstalige nieuwkomers. Voor alle provincies zien we in 2012-2013 een daling van het aantal anderstalige nieuwkomers die zich daarna nog lichtjes doorzette of min of meer stabiliseerde. De sterke stijging van het aantal anderstalige nieuwkomers in 2015-2016 manifesteert zich terug in alle provincies. Het aandeel anderstalige nieuwkomers dat in de provincie Antwerpen school loopt (van 46% naar 37%), is in dit schooljaar ook voor het eerst gedaald; dit ten voordele van het aandeel dat schoolloopt in de provincies Limburg (van 7% naar 12%) en West-Vlaanderen (van 11% naar 16%).

Aantal leerlingen naar onderwijsnet

Voltijds secundair onderwijs

	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal
Gemeenschapsonderwijs	1006	32,2 %	816	30,6 %	693	30,2 %	730	29,2 %	1351	32,9 %
Officieel gesubsidieerd onderwijs	782	25,1 %	707	26,5 %	649	28,3 %	678	27,1 %	835	20,3 %
Vrij gesubsidieerd onderwijs	1332	42,7 %	1142	42,9 %	949	41,4 %	1094	43,7 %	1925	46,8 %
Totaal	3120	100 %	2665	100 %	2291	100 %	2502	100 %	4111	100 %

Tabel 16: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen volgens onderwijsnet op 1 februari

De meeste OKAN-leerlingen volgen onthaalonderwijs in het vrij gesubsidieerd onderwijs, gevolgd door het gemeenschapsonderwijs en het officieel gesubsidieerd onderwijs. Doorheen de jaren is de verhouding tussen de onderwijsnetten vrij stabiel. In het schooljaar 2015-2016 stellen we echter vast dat het procentueel aandeel van het officieel gesubsidieerd onderwijs daalt terwijl dit in het Gemeenschapsonderwijs en het vrij gesubsidieerd onderwijs stijgt.

Deeltijds beroepssecundair onderwijs

	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal
Gemeenschaps- onderwijs	12	12,4 %	24	16,4 %	2	1,8 %	9	1,8 %	6	8,8 %
Officieel gesubsidieerd onderwijs	17	17,5 %	11	7,5 %	7	6,4 %	/	6,4 %	1	1,5 %
Vrij gesubsidieerd onderwijs	68	70,1 %	111	76,0 %	101	91,8 %	33	91,8 %	61	89,7 %
Totaal	97	100 %	146	100 %	110	100 %	42	100 %	68	100 %

Tabel 17: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen volgens onderwijsnet

In het deeltijds beroepssecundair onderwijs vinden we het merendeel van de leerlingen terug in het vrij gesubsidieerd onderwijs.

Gewoon basisonderwijs

	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal
Gemeenschaps- onderwijs	890	28,0 %	734	29,2 %	665	29,1 %	636	26,9 %	1064	25,9 %
Officieel gesubsidieerd onderwijs	825	26,0 %	596	23,7 %	574	25,1 %	626	26,4 %	1027	25,0 %
Vrij gesubsidieerd onderwijs	1458	46,0 %	1181	47,0 %	1047	45,8 %	1106	46,7 %	2020	49,1 %
Totaal	3173	100 %	2511	100 %	2286	100 %	2368	100 %	4111	100 %

Tabel 18: Overzicht van het aantal anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs volgens onderwijsnet op 1 juli.

Het aantal anderstalige nieuwkomers ging voor alle onderwijsnetten in dalende lijn tot en met het schooljaar 2013-2014. Vanaf 2014-2015 stijgen de aantallen opnieuw (uitgezonderd het GOI), met een zeer uitgesproken stijging in 2015-2016. De meerderheid van de anderstalige nieuwkomers zit nog steeds in het vrij gesubsidieerd onderwijs. Bijna de helft van alle anderstalige nieuwkomers zijn hier terug te vinden (49,1%). Daarna volgt het Gemeenschapsonderwijs met 25,9% van alle anderstalige nieuwkomers. Tenslotte zit een kwart van het totaal aantal anderstalige nieuwkomers in het officieel gesubsidieerd onderwijs.

2.2. Problematische afwezigheden

Algemeen

De regelgeving over de opvolging van afwezigheden is terug te vinden in het besluit over de controle op inschrijvingen van leerlingen in het secundair onderwijs.¹⁸ In dit besluit onderscheidt men drie categorieën van afwezigheden:

- afwezigheden die van rechtswege gewettigd zijn;
- afwezigheden die gewettigd kunnen worden door de school;
- problematische afwezigheden.

Meer informatie over problematische afwezigheden in het basis- en secundair onderwijs vindt u in het rapport leerplicht.¹⁹ In eerste instantie is de school verantwoordelijk voor de begeleiding en de opvolging van problematische afwezigheden. Vanaf de eerste problematische afwezigheid moet zij in contact treden met de ouders. Vanaf 10 halve dagen is inschakeling van het betrokken CLB en het opmaken van een begeleidingsdossier verplicht.²⁰ Vanaf het schooljaar 2013-2014 sturen scholen alle afwezigheidscodes door naar AgODi via DISCIMUS. Hierdoor heeft AgODi zicht op alle leerlingen die 30 halve dagen problematisch afwezig zijn.

Voltijds secundair onderwijs²¹

	Aantal meldingen	Aantal IIn in voltijds OKAN (regelmatig)	% op aantal leerlingen in voltijds OKAN	% op aantal PA in voltijds gewoon SO	% PA in voltijds gewoon SO
2011-2012	212	3120	6,8 %	7,1 %	0,8 %
2012-2013	259	2665	9,7 %	8,0 %	0,9 %
2013-2014	236	2291	10,3 %	6,4 %	1%
2014-2015	301	2502	12,0 %	6,8 %	1,2 %
2015-2016	666	4111	16,2%	12,2 %	1,6 %

Tabel 19: Overzicht van het aantal meldingen van problematische afwezigheden op 30/6 bij OKAN-leerlingen in het voltijds secundair onderwijs.

18 Besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 1997 betreffende de controle op inschrijvingen van leerlingen in het secundair onderwijs.

19 gentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi), Rapport leerplicht: wie is er niet als de schoolbel rinkelt? Evaluatie 2013-2014, Brussel.

20 Sinds 1 september 2016 is dit verplicht zodra de leerling 5 halve dagen problematisch afwezig is.

21 Wanneer we in dit rapport het aantal problematisch afwezige leerlingen vergelijken met de schoolbevolking, vergelijken we steeds het totaal aantal leerlingen met 30 B-codes in de loop van het schooljaar met het aantal leerlingen op 1 februari van dat schooljaar.

Het aantal meldingen van problematische afwezigheden is in het schooljaar 2015-2016 meer dan verdubbeld. Als het aandeel van de OKAN-leerlingen met een melding van problematische afwezigheid wordt bekeken, stijgt dit jaar na jaar tot 16,2 %. Het aandeel van de OKAN-leerlingen in het totaal aantal problematische afwezigheden schommelt tussen 6,4 % en 12,2 %. Dit percentage is aanzienlijk hoger dan in het gewoon voltijds secundair onderwijs. De populatie OKAN-leerlingen maakt immers maar 0,97 % uit van de schoolbevolking in het voltijds secundair onderwijs.

Diverse oorzaken kunnen aan de basis liggen van het hoge aandeel meldingen bij de OKAN-leerlingen. Naast oorzaken die eveneens voorkomen bij spijbelaars in het reguliere onderwijs (zoals schoolmoeheid, schoolloopbaanproblemen, familiale problemen), vermoeden we dat er ook oorzaken zijn die meer aanwezig zijn bij deze doelgroep. We denken onder meer aan de preciaire leefomstandigheden van vluchtelingen, en in het bijzonder niet-begeleide minderjarigen en de eruit voortvloeiende financiële druk. Het is ook mogelijk dat scholen in sommige gevallen de leerling nog even ingeschreven houden, maar dat de leerling in kwestie alweer naar het buitenland is vertrokken of naar een ander asielcentrum werd overgeplaatst.

Deeltijds beroepssecundair onderwijs

	Aantal meldingen	Aantal IIn (regelmatig)	% op aantal leerlingen in OKAN DBSO	% op aantal meldingen PA in DBSO	% PA in DBSO
2011-2012	23	97	23,7 %	1,1 %	37,5 %
2012-2013	41	146	28 %	2,1 %	34,8 %
2013-2014	27	110	24,5 %	1,3 %	41,1 %
2014-2015	18	42	42,9%	0,9 %	45,5 %
2015-2016	23	68	33,8 %	1,1 %	49,4 %

Tabel 20: Overzicht van het aantal meldingen van problematische afwezigheden op 30/6 bij OKAN-leerlingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Aangezien het aantal meldingen van problematische afwezigheden in het DBSO om een kleine groep leerlingen gaat, is het moeilijk om algemene conclusies te trekken. Toch zien we dat het percentage OKAN-leerlingen met een melding van problematische afwezigheid hoog ligt in het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Dit beeld komt overeen met het reguliere DBSO, waar het percentage leerlingen met een melding van problematische afwezigheid nog hoger ligt.

PA-meldingen per leeftijd

Voltijds secundair onderwijs

	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
18-jarigen en +18-jarigen	9	12	20	29	41
17-jarigen	58	84	66	84	167
16-jarigen	38	79	47	54	170
15-jarigen	43	32	27	41	112
14-jarigen	26	24	31	37	81
13-jarigen	20	15	30	27	42
12-jarigen	18	13	13	22	45
11-jarigen en -11-jarigen	0	0	2	7	8
Totaal	212	259	236	301	666

Tabel 21: Overzicht van het aantal meldingen van problematische afwezigheden bij OKAN-leerlingen in het voltijds secundair onderwijs volgens leeftijd.

Over de jaren heen vormen de 16- en de 17-jarigen de grootste groep onder de OKAN-leerlingen met een melding problematische afwezigheid. Het laatste schooljaar is er ook een serieuze stijging bij de 14- en de 15-jarigen vast te stellen.

Deeltijds beroepssecundair onderwijs

	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
18-jarigen	0	7	8	4	0
17-jarigen	14	23	14	8	19
16-jarigen	7	9	5	6	4
15-jarigen	2	2	0	0	0
Totaal	23	41	27	18	23

Tabel 22: Overzicht van het aantal meldingen van problematische afwezigheden bij OKAN-leerlingen in het deeltijds secundair onderwijs volgens leeftijd

In OKAN DBSO zijn de meeste leerlingen met een melding problematische afwezigheid 17-jarigen.

PA-meldingen per provincie

Voltijds secundair onderwijs

De onderstaande tabel bevat per provincie en voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) het aantal leerlingen dat werd gemeld als problematisch afwezig.

Provincie	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op aantal OKAN-Iln.	Aantal	% op aantal OKAN-Iln.	Aantal	% op aantal OKAN-Iln.	Aantal	% op aantal OKAN-Iln.	Aantal	% op aantal OKAN-Iln.
Antwerpen	88	7,0 %	87	7,8 %	83	8,5 %	115	11,0 %	251	17,7 %
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	17	8,7 %	27	16,1 %	19	11,9 %	27	14,9 %	64	25,2 %
Limburg	25	6,1 %	29	9,9 %	34	16,3 %	30	12,9%	91	17,4 %
Oost-Vlaanderen	50	7,5 %	65	11,3 %	51	10,1 %	73	13,2 %	112	11,8 %
Vlaams-Brabant	9	4,2 %	23	12,4 %	20	13,0 %	18	10,6 %	34	12,5 %
West-Vlaanderen	23	5,9 %	28	8,8 %	29	10,2 %	38	12,1%	114	16,4 %
Totaal	212	6,8 %	259	9,7 %	236	10,3 %	301	12,0 %	666	16,2 %

Tabel 23: Overzicht van het aantal meldingen problematische afwezigheden bij OKAN-leerlingen in het secundair onderwijs volgens provincie en het BHG

De stijging van het aandeel problematisch afwezige leerlingen in OKAN wordt ook weerspiegeld in de cijfers per provincie. Over het algemeen stijgen zowel de aantallen als de percentages van problematisch afwezige OKAN-leerlingen per provincie en voor het BHG. In relatieve cijfers zien we de afgelopen twee schooljaren een sterke stijging in Antwerpen, het BHG en West-Vlaanderen.

2.3. Doorstroming in het secundair onderwijs

In dit hoofdstuk bekijken we de doorstroomgegevens van de OKAN-leerlingen. Hiervoor gaan we steeds na waar de leerlingen die op 1 februari waren ingeschreven in OKAN, les volgen op 1 oktober van het daaropvolgende schooljaar. Onder schooljaar 2015-2016 vindt u steeds terug waar de leerlingen die op 1 februari 2016 les volgden in het onthaalonderwijs op 1 oktober 2016 waren ingeschreven. Dit is analoog voor de voorgaande schooljaren.

De gegevens van 2015-2016 in dit hoofdstuk zijn opgemaakt op basis van de gegevens zoals deze op 13 oktober 2016 waren opgenomen in de databank van AgODi. Het is mogelijk dat deze gegevens nog licht wijzigen naar aanleiding van verificatie en laattijdige registraties in Discimus door de scholen.

Binnen de onthaalschool

In de onderstaande tabel vindt u een overzicht van het aantal leerlingen dat na het volgen van een jaar onthaalonderwijs doorstroomt binnen dezelfde school.

	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op aantal OKAN- lln.	Aantal	% op	Aantal	% op	Aantal	% op	Aantal	% op
Aantal leerlingen in dezelfde school	838	26.0 %	784	27.9 %	805	33.5 %	702	27.6 %	1306	31,3%

Tabel 24: Overzicht van aantal leerlingen dat doorstroomt binnen dezelfde school in het voltijds en in het deeltijds onderwijs.

Onder deze leerlingen bevinden zich ook de leerlingen die opnieuw onthaalonderwijs volgen (omdat zij nog geen volledig schooljaar onthaalonderwijs gevolgd hebben of omdat zij een afwijking op deze voorwaarde verkregen) wat betekent dat de hier besproken cijfers slaan op een ruimere categorie dan enkel de 'doorstromers'.

Het aandeel van het aantal leerlingen dat na het onthaalonderwijs les blijft volgen in de eigen school schommelt een beetje doorheen de jaren. Het ging in schooljaar 2015-2016 om iets minder dan 1/3 van alle OKAN-leerlingen.

Binnen de scholengemeenschap

In de onderstaande tabel vindt u een overzicht van het aantal leerlingen dat na het volgen van een jaar onthaalonderwijs doorstroomt naar een school binnen dezelfde scholengemeenschap.

	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op aantal OKAN- lln.	Aantal	% op aantal OKAN- lln.	Aantal	% op aantal OKAN- lln.	Aantal	% op aantal OKAN- lln.	Aantal	% op aantal OKAN- lln.
Aantal leerlingen in dezelfde school	1328	41,3%	1212	43,1%	1186	49,4%	1197	47,1 %	1935	46,3 %

Tabel 25: Overzicht van aantal leerlingen dat doorstroomt binnen dezelfde scholengemeenschap in het voltijds en in het deeltijds onderwijs.

Het aandeel leerlingen dat is doorgestroomd binnen de scholenegemeenschap, steeg tot en met schooljaar 2013-2014. De laatste twee schooljaren is dit aandeel opnieuw licht gedaald en ligt dit tussen de 45 en 50 %.

Kenmerken van de doorstroom

Hoofdstructuur²²

De onderstaande tabel bevat de doorgestroomde leerlingen naar hoofdstructuur.

	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op aantal OKAN-Iln.	Aantal	% op aantal OKAN-Iln.	Aantal	% op aantal OKAN-Iln.	Aantal	% op aantal OKAN-Iln.	Aantal	% op aantal OKAN-Iln.
Voltijds	1972	61,3%	1720	61,2 %	1616	67,3%	1804	70,9 %	3014	72,1 %
Deeltijds	361	11,2%	340	12,1 %	211	8,8%	162	6,4%	273	6,5 %
Buso	85	2,6 %	98	3,5 %	74	3,1 %	65	2,6%	57	1,4 %
Gewoon basisonderwijs	3	0,1 %	2	0,1 %	1	0,1 %	3	0,1%	2	0,0 %
Buitengewoon basisonderwijs	0	0,0 %	0	0,0 %	3	0,1 %	3	0,1%	1	0,0 %
Syntra	4	0,1 %	8	0,3 %	8	0,3 %	5	0,2%	2	0,0 %
Totaal	2425	75,4 %	2168	77,1 %	1913	79,7 %	2042	80,3 %	3349	80,1 %
Afgevallen	792	24,6 %	643	22,9 %	488	20,3 %	502	19,7 %	830	19,9 %

Tabel 26: Overzicht van de doorstroming van leerlingen die het vorige schooljaar ingeschreven waren in OKAN (voltijds + deeltijds) volgens huidige hoofdstructuur

Het merendeel van de leerlingen stroomt door naar het voltijds secundair onderwijs. Dit aandeel is de laatste twee schooljaren licht gestegen. Het aandeel dat doorstroomt naar het deeltijds onderwijs en het BuSO is de laatste twee schooljaren dan weer teruggelopen. Tijdens de laatste drie schooljaren vonden we zo'n 20 % van de leerlingen niet meer terug in het leerplichtonderwijs. Een aantal van deze leerlingen konden we niet terugvinden omdat ze zonder INSZ-nummer (rijksregisternummer of BIS-nummer) waren ingeschreven in de onthaalklas.

Ter vergelijking: in het secundair onderwijs zat in schooljaar 2013-2014 93,5% van de leerlingen in het voltijds secundair onderwijs, 2,0% in het deeltijds onderwijs en 4,5% in het buitengewoon onderwijs.²³

²² Zie glossarium

²³ Voorpublicatie Statistisch jaarboek van het Vlaams onderwijs – schooljaar 2015-2016 <http://www.ond.vlaanderen.be/onderwijsstatistiek/2015-2016/statistischjaarboek2015-2016/publicatiestatistischjaarboek2015-2016.htm>

Wanneer we enkel rekening houden met de OKAN-leerlingen die we terugvinden in het leerplichtonderwijs, valt op dat het aantal gewezen OKAN-leerlingen in het voltijds secundair onderwijs ongeveer even groot is. Gewezen OKAN-leerlingen gaan in verhouding wel minder naar het buitengewoon secundair onderwijs en meer naar het deeltijds onderwijs.

Onderwijsvorm

Als we enkel kijken naar leerlingen die doorstromen binnen het voltijds gewoon secundair onderwijs, krijgen we de volgende verdeling:

	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op aantal doorge-	Aantal	% op aantal doorge-	Aantal	% op aantal doorge-	Aantal	% op aantal doorge-	Aantal	% op aantal doorge-stroomde lln. in voltijds SO
OKAN	508	25,8%	369	21,5%	464	28,7%	482	26,7%	1480	49,1 %
1^e graad	662	33,6%	568	33,0 %	519	32,1%	569	31,5%	624	20,7 %
ASO	95	4,8%	117	6,8%	77	4,8%	94	5,2%	146	4,8 %
BSO	461	23,4%	439	25,5%	353	21,8%	439	24,3%	445	14,8 %
KSO	9	0,5%	12	0,7%	14	0,9%	15	0,8%	15	0,5 %
TSO	234	11,9%	214	12,4%	189	11,7%	203	11,3%	302	10,0 %
HBO	3	0,2%	1	0,1%	0	0,0%	2	0,1%	2	0,1 %

Tabel 27: Overzicht van de doorstroming van leerlingen die het vorige schooljaar ingeschreven waren in OKAN volgens huidige onderwijsvorm

OKAN en de eerste graad zijn geen onderwijsvormen maar worden vermeld voor de volledigheid. Het percentage leerlingen dat een schooljaar later opnieuw onthaalonderwijs volgt, is in schooljaar 2015-2016 spectaculair gestegen ten opzichte van de voorgaande jaren. Tussen de leerlingen die opnieuw onthaalonderwijs volgden, zitten ook de leerlingen die later in het schooljaar instroomden, maar wel meetelden op teldatum 1 februari. Die leerlingen kunnen nog een onthaaljaar volgen aangezien ze nog geen negen maanden ingeschreven waren in het onthaalonderwijs. Deze stijging hangt dus mogelijk samen met de erg sterke instroom in OKAN tijdens schooljaar 2015-2016 en in de maand januari in het bijzonder (zie figuur 1). De voorgaande schooljaren volgde ongeveer een kwart van de leerlingen die onthaalonderwijs volgden en het jaar nadien les volgden in het voltijds secundair onderwijs opnieuw onthaalonderwijs.

In vergelijking met de voorgaande schooljaren zien we voor 2015-2016 een daling van het aandeel leerlingen dat is doorgestroomd naar de eerste graad en het BSO, ook al stromen nog altijd de meeste leerlingen hiernaar door. In de andere andere onderwijsvormen bleef het aandeel doorgestroomde leerlingen min of meer stabiel.

Graad

	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op aantal doorge- stroom- de lIn. in voltijds SO	Aantal	% op aantal doorge- stroom- de lIn. in voltijds SO	Aantal	% op aantal doorge-	Aantal	% op aantal doorge-	Aantal	% op aantal doorge- stroom- de lIn. in voltijds SO
OKAN	662	33.6 %	369	21.5 %	464	28.7 %	482	26.7%	1480	49,1 %
1 ^e graad	508	25.8 %	568	33 %	519	32,1 %	569	31,5%	624	20,7 %
2 ^e graad	711	36,0%	690	40,1%	534	33,0%	638	35,5%	750	24,9 %
3 ^e graad	76	3,8%	87	5,1%	88	5,4%	98	5,4%	142	4,7 %
modulair	12	0,6%	5	0,3%	11	0,7%	15	0,8%	16	0,5 %
HBO	3	0,2%	1	0,1%	0	0%	2	0,1%	2	0,1 %

Tabel 28: Overzicht van de doorstroming van leerlingen die het vorige schooljaar ingeschreven waren in OKAN (voltijds + deeltijds) volgens graad in het huidige schooljaar

Ook hier zien we het effect van het gestegen aandeel leerlingen dat naar OKAN is doorgestroomd. Het aandeel leerlingen dat is doorgestroomd naar de tweede graad is in schooljaar 2015-2016 gedaald in vergelijking met de voorgaande schooljaren.

Studiegebied

Opnieuw abstractie makend van de leerlingen in het Buso, het DBSO, Syntra en hier ook de onthaalklas en de eerste graad krijgen we de volgende verdeling:

	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
ASO ²⁴	95	116	77	94	145
Auto	10	6	10	19	15
Beeldende kunsten	9	11	14	15	14
Bouw	14	20	9	20	16
Chemie	13	13	23	11	35
Decoratieve technieken	11	11	8	13	11
Fotografie	0	3	4	1	2
Grafische technieken/ grafische communicatie en media	4	7	7	5	7
Handel	147	124	100	105	147
Hout	14	16	8	13	12
Juwelen	4	0	0	2	1
Koeling en warmte	1	2	0	1	2
Land- en tuinbouw	2	1	3	6	6
Lichaamsverzorging	57	45	35	33	34
Maatschappelijke veiligheid	0	0	1	0	1
Maritieme opleidingen	0	2	1	1	0
Mechanica - elektriciteit	177	151	122	148	166
Mode	11	8	7	15	15
Personenzorg	190	188	159	200	211
Podiumkunsten	0	1	0	0	1
Sport	8	9	12	5	19
Tandtechnieken	0	0	1	0	2
Toerisme	12	29	14	20	22
Voeding	22	20	18	26	26

Tabel 29: Overzicht van de doorstroming van leerlingen die het vorige schooljaar ingeschreven waren in OKAN volgens studiegebied in het huidige schooljaar

²⁴ De cijfers kunnen verschillen van deze in tabel 29; dit verschil is te wijten aan de leerlingen van de studierichting Sport ASO. Deze studierichting valt onder ASO als onderwijsvorm maar wordt ingedeeld in het studiegebied Sport i.p.v. het studiegebied ASO.

De meest populaire studiegebieden voor gewezen OKAN-leerlingen over de jaren heen zijn handel, mechanica-elektriciteit en personenzorg. Daarnaast stromen heel wat gewezen OKAN-leerlingen door naar het ASO en naar het studiegebied lichaamsverzorging.

Basisonderwijs

In het basisonderwijs bestaan geen aparte onthaalklassen, de onthaalleerlingen worden al van bij de inschrijving opgenomen in het reguliere onderwijs. De doorstroming naar het reguliere onderwijs is dus voor het basisonderwijs niet van toepassing.

2.4 Behaalde studieresultaten

2.4.1 Attest van regelmatige lesbijwoning na de onthaalklas

Vanaf 1 september 2014 wordt aan het einde van de volledige effectieve periode onthaalonderwijs een attest van regelmatige lesbijwoning uitgereikt. Dit betekent dat het attest wordt uitgereikt op het moment dat de leerling klaar is om door te stromen naar het vervolgonderwijs. Sinds schooljaar 2015-2016 nemen scholen deze studiebewijzen ook op in de zending studiebewijzen. Voor het schooljaar 2014-2015 beschikken we dus niet over deze gegevens. We merken dat het correct registreren van deze studiebewijzen voor zowel de scholen als de softwareleveranciers in het schooljaar 2015-2016 nog niet zo vlot verliep. Het is dus belangrijk om deze cijfers met de nodige voorzichtigheid te bekijken. De onderstaande tabel bevat het aantal geregistreerde attesten van regelmatige lesbijwoning in het schooljaar 2015-2016 naar provincie. De tabel bevat eveneens het percentage ten opzichte van het aantal regelmatige leerlingen in het voltijds secundair onderwijs op 1 februari.²⁵

Voltijds secundair onderwijs

Provincie	Aantal	% t.o.v. aantal regelmatige leerlingen op 01/02/2016
Antwerpen	1028	72,5%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	249	98,0%
Limburg	210	40,2%
Oost-Vlaanderen	578	60,9%
Vlaams-Brabant	203	74,4%
West-Vlaanderen	331	47,6%
Totaal	2599	63,2%

Tabel 30: Overzicht van het aantal geregistreerde attesten van regelmatige lesbijwoning in het voltijds secundair onderwijs per provincie (toestand in de databank op 21/10/2016).

²⁵ De percentages vergelijken het leerlingenaantal op 1 februari met het aantal uitgereikte attesten van regelmatige lesbijwoning gedurende het volledige schooljaar. Leerlingen kunnen een attest van regelmatige lesbijwoning hebben behaald, maar niet op 1 februari ingeschreven zijn geweest in OKAN.

Scholen registreren voor heel wat OKAN-leerlingen dat zij een attest van regelmatige lesbijwoning hebben behaald. Vooral in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben zeer veel leerlingen dit attest behaald volgens de registraties van de school.

De onderstaande tabel bevat het aantal geregistreerde attesten van regelmatige lesbijwoning in het schooljaar 2015-2016 naar onderwijsnet. De tabel bevat eveneens het percentage ten opzichte van het aantal regelmatige leerlingen in het voltijds secundair onderwijs op 1 februari.²⁶

	Aantal	% t.o.v. aantal regelmatige leerlingen op 01/02/2016
Gemeenschapsonderwijs	655	48,5%
Officieel gesubsidieerd onderwijs	657	78,7%
Vrij gesubsidieerd onderwijs	1287	66,9%
Totaal	2599	63,2%

Tabel 31: Overzicht van het aantal geregistreerde attesten van regelmatige lesbijwoning in het voltijds secundair onderwijs per onderwijsnet (toestand in de databank op 21/10/2016).

In het officieel gesubsidieerd onderwijs geven scholen aan dat veel leerlingen een attest van regelmatige lesbijwoning hebben behaald.

2.4.2 Studieresultaten na doorstroming in het reguliere onderwijs

De gegevens in dit hoofdstuk hebben telkens betrekking op de leerlingen die op 1 februari onthaalonderwijs volgden en op 30 juni het daaropvolgende schooljaar een studiebewijs of attest behaalden.

De gegevens van de studiebewijzen behaald op 30 juni 2016 in dit hoofdstuk zijn opgemaakt op basis van de gegevens zoals deze op 13 oktober 2016 waren opgenomen in de databank van AgODi. Het is mogelijk dat deze gegevens nog licht wijzigen naar aanleiding van verificatie en laattijdige registraties door de scholen.

Van de 2.291 regelmatige leerlingen die op 1 februari 2014 onthaalonderwijs volgden, beschikken we van 1.700 leerlingen (74,2 %) over informatie omtrent het eventueel behaalde studiebewijs of attest op 30 juni 2015. Van deze leerlingen volgden 14 leerlingen voltijds modulair beroepsonderwijs. Deze leerlingen laten we verder buiten beschouwing, omdat we op basis van de beschikbare gegevens niet voor al deze leerlingen kunnen uitmaken of zij geslaagd zijn.

²⁶ De percentages vergelijken het leerlingenaantal op 1 februari met het aantal uitgereikte attesten van regelmatige lesbijwoning gedurende het volledige schooljaar. Leerlingen kunnen een attest van regelmatige lesbijwoning hebben behaald, maar niet op 1 februari ingeschreven zijn geweest in OKAN.

Van de 1.686 resterende leerlingen behaalden 985 leerlingen (58,4 %) in het voltijds en deeltijds beroepssecundair onderwijs (niet-OKAN) een gunstige attestering of studiebekrachtiging (A-attest of B-attest, getuigschrift 2de graad, studiegetuigschrift 3de graad, diploma secundair onderwijs of certificaat DBSO²⁷).

Van de 2.502 regelmatige leerlingen die op 1 februari 2015 onthaalonderwijs volgden, beschikken we van 1.849 leerlingen (73,9 %) over informatie omtrent het eventueel behaalde studiebewijs of attest op 30 juni 2016. Van deze leerlingen volgden 16 leerlingen voltijds modulair beroepsonderwijs. Deze leerlingen laten we verder buiten beschouwing, omdat we op basis van de beschikbare gegevens niet voor al deze leerlingen kunnen uitmaken of zij geslaagd zijn.

Van de 1.833 resterende leerlingen behaalden 1.134 leerlingen (61,9 %) in het voltijds en deeltijds beroepssecundair onderwijs een gunstige attestering of studiebekrachtiging (A-attest of B-attest, getuigschrift 2de graad, studiegetuigschrift 3de graad, diploma secundair onderwijs of certificaat DBSO²⁸).

De onderstaande tabel bevat het overzicht van het aantal leerlingen dat na doorstroming uit het onthaalonderwijs een studiebewijs of attest behaalde in het voltijds gewoon secundair onderwijs. We kijken hiervoor naar leerlingen in OKAN tijdens de schooljaren 2013-2014 en 2014-2015.

Studiebewijs/attest	Aantal leerlingen met studiebekrachtiging op 30/06/2015	% t.o.v. aantal leerlingen met studiebekrachtiging in het voltijds SO op 30/06/2015	% t.o.v. aantal regelmatige leerlingen OKAN op 01/02/2014	Aantal leerlingen met studiebekrachtiging op 30/06/2016	% t.o.v. aantal leerlingen met studiebekrachtiging in het voltijds SO op 30/06/2016	% t.o.v. aantal regelmatige leerlingen OKAN op 01/02/2015
A-attest	812	55,5 %	35,4 %	983	59,5 %	39,3 %
B-attest	118	8,1 %	5,2 %	119	7,2 %	4,8 %
Diploma secundair onderwijs	1	0,1 %	0,0 %	1	0,1 %	0,0 %
Studiegetuigschrift 2 ^{de} leerjaar 3 ^{de} graad	1	0,1 %	0,0 %	0	0,0 %	0,0 %
Attest van regelmatige lesbijwoning onthaalklas	345	23,6 %	15,1 %	371	22,5 %	14,8 %
C-attest	178	12,2 %	7,8 %	165	9,9 %	6,6 %
Attest van verworven bekwaamheden	0	0,0 %	0,0 %	2	0,1 %	0,1 %
Beslissing uitgesteld ²⁹	8	0,5 %	0,3 %	11	0,7 %	0,4 %

Tabel 32: Overzicht van de behaalde attesten en studiebewijzen in het voltijds secundair onderwijs van leerlingen die het vorige schooljaar ingeschreven waren in OKAN.

27 Leerlingen die een getuigschrift van de eerste of de tweede graad in het voltijds secundair onderwijs behaald hebben, worden hier niet apart verrekend, aangezien deze leerlingen ook een A-attest of B-attest behalen. In het DBSO worden alle leerlingen die minstens één van de vermelde studiebewijzen behaalden meegerekend. Ook met leerlingen die eventueel een deelcertificaat DBSO behalen is in dit cijfer geen rekening gehouden.

28 Zie voetnoot 27.

29 Voor deze leerlingen werd nog geen beslissing genomen, omdat zij een flexibel leertraject volgden.

Van de leerlingen die na hun onthaaljaar het schooljaar beëindigen in het voltijds secundair onderwijs, behaalde z'n 55 % op 30 juni 2015 een A-attest. Het volgende schooljaar stijgt dit aantal naar bijna 60 %. Aan het einde van beide schooljaren behaalde minder dan één op tien van deze leerlingen een B-attest. Daarnaast zien we dat in beide schooljaren meer dan 20 procent van deze leerlingen een attest van regelmatige lesbijwoning ontvangt na opnieuw het onthaalonderwijs te hebben gevolgd. Ongeveer één op tien leerlingen slaagt niet.

In de onderstaande tabel is terug te vinden hoeveel gewezen OKAN-leerlingen een bepaalde studiebekrachtiging behaalden in het DBSO. Net zoals voor het voltijds, bekijken we de leerlingen in OKAN tijdens de schooljaren 2013-2014 en 2014-2015.

Studiebewijs/ attest	Aantal ³⁰	% t.o.v. aantal leerlingen met	% t.o.v. aantal regelmatige leerlingen OKAN op 01/02/2014	Aantal ³¹	% t.o.v. aantal leerlingen met	% t.o.v. aantal regelmatige leerlingen OKAN op 01/02/2015
Getuigschrift 2 ^{de} graad	30	13,5 %	1,3 %	14	7,7 %	0,6 %
Studiegetuig- schrift 3 ^{de} graad	0	0,0 %	0,0 %	1	0,6 %	0,0 %
Certificaat DBSO	42	18,8 %	1,8 %	25	13,8 %	1,0 %
Niet geslaagd	85	38,1 %	3,7 %	86	47,5 %	3,4 %
Andere DBSO ³²	85	38,1 %	3,7 %	64	35,4 %	2,6 %

Tabel 33: Overzicht van de behaalde attesten en studiebewijzen in het DBSO van leerlingen die het vorige schooljaar ingeschreven waren in OKAN

Op 30 juni 2015 beëindigden 223 leerlingen het schooljaar na het onthaaljaar in het DBSO en op 30 juni 2016 waren dit er 181. Van deze leerlingen behaalde bijna 20 % op 30 juni 2015 een certificaat in het DBSO. Bijna 15 % van deze leerlingen behaalde toen een getuigschrift of studiegetuigschrift. Op 30 juni 2016 zakte het aandeel leerlingen dat een certificaat of (studie)getuigschrift behaalde resp. naar onder de 15 % en onder de 10 %. Opvallend is dat aan het einde van beide schooljaren meer dan drie kwart van de leerlingen geen studiebekrachtiging behaalt in het schooljaar na het onthaaljaar (al heeft een aantal van deze leerlingen mogelijk een deelcertificaat behaald).

De onderstaande twee tabellen geven per onderwijsvorm en voor de eerste graad weer welke studiebekrachtiging de gewezen OKAN-leerlingen behaalden. Leerlingen die hun studiebekrachtiging in het OKAN-jaar behaalden zijn niet opgenomen in deze tabellen.

	1 ^{ste} graad		ASO		TSO		KSO		BSO		Totaal	
	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal		% op totaal		% op totaal	Aantal	% op totaal		% op totaal
A-attest	381	74,4 %	47	66,2 %	106	58,9 %	11	78,6 %	267	78,3 %	812	72,6 %

30 Het totaal aantal leerlingen komt niet overeen met de som van alle aantallen leerlingen die een studiebewijs of attest behaald hebben. Sommige leerlingen behalen immers twee studiebewijzen (bijv. getuigschrift van de 2de graad en een certificaat).

31 Zie voetnoot 30

32 Deze leerlingen hebben mogelijk een deelcertificaat behaald in het DBSO.

B-attest	58	11,3 %	10	14,1 %	36	20,0 %	2	14,3 %	12	3,5 %	118	10,6 %
Studiege- tuigschrift 3 ^{de} graad									1	0,3 %	1	0,1 %
Diploma secundair onderwijs			0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	1	0,3 %	1	0,1 %
C-attest	72	14,1 %	14	19,7 %	35	19,4 %	1	7,1 %	56	16,4 %	178	15,9 %
Beslis-sing uitgesteld	1	0,2 %	0	0,0 %	3	1,7 %	0	0,0 %	4	1,2 %	8	0,7 %
Totaal	512	100%	71	100 %	180	100 %	14	100 %	341	100 %	1118	100 %

Tabel 34: Overzicht van de behaalde attesten en studiebewijzen op 30/06/2015 in het voltijds secundair onderwijs van leerlingen die op 01/02/2014 waren in OKAN per onderwijsvorm

	1 ^{ste} graad		ASO		TSO		KSO		BSO		Totaal	
	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal
A-attest	450	78,1 %	64	75,3 %	116	61,1 %	10	76,9 %	343	82,3 %	983	76,7 %
B-attest	59	10,2 %	11	12,9 %	35	18,4 %	3	23,1 %	11	2,6 %	119	9,3 %
Diploma secundair onderwijs			1	1,2 %	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	0,1 %
Attest van verworven bekwaam- heden	1	0,2 %	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	0,2 %	2	0,2 %
C-attest	62	10,8 %	8	9,4 %	34	17,9 %	0	0,0%	61	14,6 %	165	12,9 %
Beslissing uitgesteld	4	0,7 %	1	1,2 %	5	2,6 %	0	0,0%	1	0,2 %	11	0,9 %
Totaal	576	100 %	85	100 %	190	100 %	13	100 %	417	100 %	1281	100 %

Tabel 35: Overzicht van de behaalde attesten en studiebewijzen op 30/06/2016 in het voltijds secundair onderwijs van leerlingen die op 01/02/2015 waren in OKAN per onderwijsvorm

Van alle leerlingen die naar het voltijds secundair onderwijs, met uitzondering van OKAN, doorstromen, behaalt ongeveer drie vierde een A-attest. Ongeveer 10 % behaalt een B-attest. Het aantal leerlingen met een C-attest daalde van 15% op 30 juni 2015 naar 12 % op 30 juni 2016. In alle onderwijsvormen, alsook in de eerste graad, ligt het aandeel uitgereikte A-attesten hoger op 30 juni 2016 dan op 30 juni 2015. In het TSO ligt het aandeel A-attesten opvallend lager dan in de andere onderwijsvormen en de eerste graad. In de beide schooljaren behaalde telkens één leerling het diploma secundair onderwijs.

De onderstaande tabellen bevatten per provincie en voor het BHG de studiebekrachtiging die de gewezen OKAN-leerlingen behaalden op 30 juni 2015 en 30 juni 2016.

	Limburg		Antwerpen		Oost-Vlaanderen		West-Vlaanderen		Vlaams-Brabant		BHG	
	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal
A-attest	71	56,3 %	320	51,2 %	194	66,0 %	118	64,3 %	61	51,7 %	48	47,5 %
B-attest	15	11,9 %	52	8,3 %	12	4,1 %	10	5,0 %	17	14,4 %	12	11,9 %
Diploma secundair onderwijs	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	1	1,0 %
Studiegetuigschrift 3 ^{de} graad	0	0,0 %	0	0,0 %	1	0,3 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Attest van regelmatige lesbijwoning OKAN	28	22,2 %	167	26,7 %	56	19,0 %	47	23,6 %	23	19,5 %	24	23,8 %
C-attest	12	9,5 %	79	12,6 %	30	10,2 %	24	12,1 %	17	14,4 %	16	15,8 %
Beslissing uitgesteld	0	0,0 %	7	1,1 %	1	0,3 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Totaal	126	100 %	625	100 %	294	100 %	199	100 %	118	100 %	101	100 %

Tabel 36: Overzicht van de behaalde attesten en studiebewijzen op 30/06/2015 in het voltijds secundair onderwijs van leerlingen die op 01/02/2014 ingeschreven waren in OKAN per provincie en het BHG.

	Limburg		Antwerpen		Oost-Vlaanderen		West-Vlaanderen		Vlaams-Brabant		BHG	
	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal
A-attest	80	58,8 %	385	54,9 %	234	63,2 %	147	68,7 %	89	62,7 %	48	53,9 %
B-attest	10	7,4 %	46	6,6 %	23	6,2 %	14	6,5 %	13	9,2 %	13	14,6 %
Diploma secundair onderwijs	0	0,0 %	1	0,1 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Attest van verworven	0	0,0 %	0	0,0 %	2	0,5 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %

Attest van regelmatige lesbijwoning OKAN	35	25,7 %	196	28,0 %	69	18,6 %	35	16,4 %	18	12,7 %	18	20,2 %
C-attest	11	8,1 %	63	9,0 %	41	11,1 %	18	8,4 %	22	15,5 %	10	11,2 %
Beslissing uitgesteld	0	0,0 %	10	1,4 %	1	0,3 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Totaal	136	100 %	701	100 %	370	100 %	214	100 %	142	100 %	89	100 %

Tabel 37: Overzicht van de behaalde attesten en studiebewijzen op 30/06/2016 in het voltijds secundair onderwijs van leerlingen die op 01/02/2015 ingeschreven waren in OKAN per provincie en het BHG.

Het percentage A-attesten aan het einde van de beide schooljaren ligt het hoogst in de provincies Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen en het laagst in het BHG. In de provincie Vlaams-Brabant zien we een opvallende stijging van het aantal A-attesten op 30 juni 2016 in vergelijking met 30 juni 2015. Deze stijging gaat gepaard met een daling van het relatieve aantal B-attesten en attesten van regelmatige lesbijwoning OKAN. In de provincie Antwerpen voltooiën veel leerlingen het schooljaar na OKAN opnieuw in het onthaalonderwijs.

2.5 Scholen

2.5.1 Programmaties onthaalonderwijs in het voltijds secundair onderwijs

Een scholengemeenschap die wenst te starten met het inrichten van onthaalonderwijs, moet hiervoor een programmatieaanvraag indienen. Deze programmatieaanvraag moest uiterlijk op 1 mei van het voorafgaand schooljaar worden ingediend. Tegen 1 mei 2015 diende één scholengemeenschap een aanvraag in met het oog op een start aan het begin van het schooljaar 2015-2016. De Vlaamse Regering keurde deze programmatieaanvraag niet goed.

Naar aanleiding van de verhoogde instroom van vluchtelingen in Vlaanderen, keurde het Vlaams parlement het Decreet van 13 november 2015 houdende dringende tijdelijke maatregelen in het kader van een stijgend aantal anderstalige kleuters en inzake flexibilisering van de programmatiemogelijkheden onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs goed. Met dit decreet versoepelde de programmatieregeling voor het voltijds onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers, waardoor de opstart van het onthaaljaar doorheen het ganse schooljaar mogelijk werd. Ook voor scholen die niet behoren tot een scholengemeenschap werd het programmeren van een onthaaljaar mogelijk gemaakt. Het schoolbestuur van de school dient dan de programmatieaanvraag in.

In de loop van het schooljaar 2015-2016 dienden 30 scholengemeenschappen en schoolbesturen een programmatieaanvraag in. In de tabel hieronder vindt u een overzicht van de ingediende programmatieaanvragen en de beslissingen van de Vlaamse Regering.

	Naam scholengemeenschap	Beslissing van de Vlaamse Regering
1	SG Brugge-Oostkust	Toegestaan
2	SGKSO Veurne-Westkust	Toegestaan
3	SG Westhoek	Toegestaan
4	SGKSO Leopoldsburg	Toegestaan
5	SGKSO Sint Michiel	Toegestaan
6	SGKSO De Bron Gent	Niet toegestaan
7	SG Waasland 17	Toegestaan
8	SGSO Leuven	Toegestaan
9	SG Dendermonde – Hamme	Toegestaan
10	SG GO Brussel	Toegestaan
11	Scholengemeenschap Archipel	Toegestaan
12	SGKSO J.B. David Lier	Toegestaan
13	SGKSO Kardinaal Cardijn	Toegestaan
14	SGKSO Kogeka	Toegestaan
15	SGKSO Sint-Quintinus	Toegestaan
16	Vzw Diksmuide	Toegestaan
17	SGKSO De Heide	Toegestaan
18	SGKSO Houtland	Toegestaan
19	SGKSO Oost-Brabant	Toegestaan
20	SGKSO WICO	Toegestaan
21	SGSO Midden-Brabant	Toegestaan
22	SG Oostende	Toegestaan
23	SGKSO Diest-Tessenderlo	Toegestaan
24	SG Geraardsb.-Brakel-Herzele-Zottegem	Toegestaan
25	SGKSO Oostkust	Toegestaan onder voorwaarden
26	SGKSO Drieklank	Toegestaan
27	SGVGSO Beveren en Bazel	Toegestaan
28	SG Steinerscholen SO	Toelating met ingang van 1 september 2016
29	SGKSO Haacht	Niet toegestaan
30	SGKSO Sint-Maartensscholen Ieper	Niet toegestaan

Tabel 38: Overzicht van de programmatieaanvragen in het schooljaar 2015-2016

Van de 30 ingestuurde programmatieaanvragen keurde de Vlaamse Regering 27 programmatieaanvragen goed, waarvan één onder voorwaarden en één die toelating kreeg om met het onthaalonderwijs te starten vanaf 1 september 2016. Twee programmatieaanvragen werden niet toegestaan. De Vlaamse Regering heeft nog geen beslissing genomen over de programmatieaanvraag van SGKSO Sint-Maartensscholen Ieper.

23 scholengemeenschappen zijn in het schooljaar 2015-2016 ook effectief gestart met het inrichten van een onthaalklas. SG Oostende, SGKSO Oostkust, Vzw Diksmuide en SG Steinerscholen SO zijn niet meer gestart tijdens schooljaar 2015-2016.

2.5.2 Organiserende scholen in het voltijds secundair onderwijs

Naast de programmaties zijn er in het schooljaar 2015-2016 binnen scholengemeenschappen die reeds onthaalonderwijs aanbieden, bijkomende scholen gestart met het aanbieden van onthaalonderwijs. Dit kan steeds zonder programmatieaanvraag. In de onderstaande tabel vindt u het aantal scholen dat op 1 februari 2016 onthaalonderwijs aanbood per provincie (en BHG) en per onderwijsnet.

	Gemeenschaps- onderwijs	Officieel gesubsidieerd onderwijs	Vrij gesubsidieerd onderwijs	Totaal
Antwerpen	7	3	5	15
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	1	1	1	3
Limburg	4	2	3	9
Oost-Vlaanderen	4	2	13	19
Vlaams-Brabant	1	1	4	6
West-Vlaanderen	5		8	13
Totaal	22	9	34	65

Tabel 39: Overzicht van het aantal organiserende scholen per provincie en per onderwijsnet op 1 februari 2016

Op 1 februari 2016 waren er 65 scholen die onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers inrichtten. Het vrij onderwijs richtte in absolute aantallen het meeste onthaalonderwijs in, m.n. in 34 OKAN-scholen. Het Gemeenschapsonderwijs staat op de tweede plaats en op de derde plaats komt het officieel gesubsidieerd onderwijs. Het grootste aantal onthaalscholen vinden we terug in de provincie Oost-Vlaanderen, gevolgd door de provincies Antwerpen en West-Vlaanderen. Opvallend is dat de provincie Antwerpen het meeste onthaalleerlingen telt, maar niet het grootste aantal OKAN-scholen.

Ook na 1 februari 2016 was het scholenlandschap nog steeds in beweging. Een aantal scholen startten nog met onthaalonderwijs, maar er zijn ook scholen gestopt als gevolg van de sluiting van bepaalde collectieve opvangcentra.

	Aantal vestigingsplaatsen
Antwerpen	18
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	3
Limburg	10
Oost-Vlaanderen	27
Vlaams-Brabant	6
West-Vlaanderen	13
Totaal	77

Tabel 40: Overzicht van het aantal vestigingsplaatsen per provincie op 1 februari 2016

Op 1 februari 2016 werd er op 77 vestigingsplaatsen onthaalonderwijs aangeboden. Voornamelijk in de provincie Oost-Vlaanderen ligt het aantal vestigingsplaatsen gevoelig hoger dan het aantal scholen.

2.5.3 Organiserende centra in het deeltijds onderwijs

De programmatieregels gelden niet voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Ieder CDO ontvangt OKAN-middelen als het een anderstalgie nieuwkomer inschrijft.

	Gemeenschaps- onderwijs	Officieel gesubsidieerd onderwijs	Vrij gesubsidieerd onderwijs	Totaal
Antwerpen	2	0	2	4
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	0	0	1	1
Limburg	1	1	1	3
Oost-Vlaanderen	0	0	2	2
Vlaams-Brabant	0	0	0	0
West-Vlaanderen	0	0	3	3
Totaal	3	1	9	13

Tabel 41: Overzicht van het aantal organiserende centra per provincie en per onderwijsnet op 1 februari 2016

In het schooljaar 2015-2016 organiseerden 13 van de 47 CDO's onthaalonderwijs. Het vrij onderwijs richt in absolute aantallen het meeste onthaalonderwijs in met 9 centra. Het Gemeenschapsonderwijs staat op de tweede plaats en op de derde plaats komt het officieel gesubsidieerd onderwijs met slechts één centrum.

De meeste centra die onthaalonderwijs aanbieden, vinden we terug in de provincie Antwerpen, gevolgd door Limburg en West-Vlaanderen. In Vlaams-Brabant is er geen enkel centrum dat onthaalonderwijs inricht.

2.5.4 Organiserende scholen in het basisonderwijs

Basisonderwijs

	Gemeenschaps- onderwijs	Officieel Gesubsidieerd Onderwijs	Gesubsidieerd Onderwijs	Totaal
Antwerpen	53	55	85	193
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	1	15	2	18
Limburg	17	2	39	58
Oost-Vlaanderen	31	19	60	110
Vlaams-Brabant	22	15	37	74
West-Vlaanderen	37	8	60	105
Totaal	161	114	283	558

Tabel 42: Overzicht van de basisscholen die onthaalonderwijs inrichten op 1 juli 2016.

In het lager onderwijs waren er in het schooljaar 2015-2016 558 scholen met anderstalige nieuwkomers. In het basisonderwijs worden anderstalige nieuwkomers geïntegreerd binnen het reguliere onderwijs. Er wordt geen aparte klas voor ingericht zoals in het secundair onderwijs. Afhankelijk van de manier waarop de school de anderstalige nieuwkomers telt (per school of per scholengemeenschap), kunnen al lestijden verkregen worden vanaf vier, zes of twaalf anderstalige nieuwkomers. Voor basisscholen is het dus makkelijker om de norm te halen.

In de provincie Antwerpen zijn veruit de meeste scholen gelegen die onthaalonderwijs inrichten in de basisschool, gevolgd door Oost- en West-Vlaanderen. De provincie Antwerpen heeft ook het grootste aantal scholen in het basisonderwijs.

In 2015-2016 werd het grootste deel onthaalonderwijs georganiseerd in het vrij gesubsidieerd onderwijs, gevolgd door het Gemeenschapsonderwijs. Het officieel gesubsidieerd onderwijs heeft het minst grote aandeel in scholen waar onthaalonderwijs wordt ingericht.

	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
School	166	136	130	120	197
SG	247	224	306	230	362

Tabel 43: Overzicht van basisscholen die anderstalige nieuwkomers tellen per school en per scholengemeenschap op 1 juli.

Bij de procedure om in aanmerking te komen voor de organisatie van onthaalonderwijs kunnen basisscholen sinds 1 september 2006 kiezen om te tellen per school of per scholengemeenschap. We merken echter dat steeds meer scholen hun anderstalige nieuwkomers tellen per scholengemeenschap. Het is opnieuw duidelijk dat er tijdens schooljaar 2015-2016 opmerkelijk meer scholen zijn die anderstalige nieuwkomers tellen in vergelijking met de voorgaande schooljaren.

2.6 Afwijkingen

In dit hoofdstuk zullen we dieper ingaan op de afwijkingen op de toelatingsvoorwaarden (voor de regelgeving: zie hoofdstuk 1). Dit hoofdstuk handelt uitsluitend over het secundair onderwijs, aangezien in het basisonderwijs afwijkingen op de toelatingsvoorwaarden niet mogelijk zijn. Naar de betreffende toelatingsvoorwaarden wordt verder verwezen aan de hand van het cijfer bij de betreffende toelatingsvoorwaarde (1,2 en 5 in het voltijds onderwijs en 1,3 en 5 in het DBSO, zie hieronder). Sinds 1 september 2014 ligt de bevoegdheid om een afwijking op de toelatingsvoorwaarden te verlenen in het voltijds secundair onderwijs uitsluitend bij de toelatingsklassenraad. Sinds het schooljaar 2015-2016 registreren de scholen per leerling in Discimus of ze een afwijking hebben toegekend. Voor schooljaar 2014-2015 beschikken we niet over deze gegevens.

2.6.1 Voltijds secundair onderwijs

De bevoegdheid om afwijkingen op de toelatingsvoorwaarden toe te kennen ligt niet langer bij AgODi, maar bij de toelatingsklassenraad.

Doordat de bevoegdheid bij de toelatingsklassenraad ligt, kunnen we dit punt niet meer uitgebreid toelichten. Bij het merendeel van de onthaalleerlingen kunnen we niet nagaan van welke toelatingsvoorwaarden er werd afgeweken. Tijdens de voorgaande jaren zagen we dat de meest gevraagde afwijkingen steeds betrekking hebben op een combinatie van de toelatingsvoorwaarden 2 en 5. Dat deze combinatie vaak voorkomt is niet geheel onlogisch, omdat leerlingen die langer dan 9 maanden het Vlaams onderwijs gevolgd hebben, vaak ook langer dan één jaar in België verblijven.

Ook kunnen we niet meer nagaan waarom een bepaalde afwijking positief of negatief werd beoordeeld. Gezien het aantal vrije leerlingen erg beperkt is (zie tabel 1), kunnen we concluderen dat zowat alle leerlingen die OKAN volgen met een afwijking op de toelatingsvoorwaarden een goedkeuring kregen van de toelatingsklassenraad.

Van de 4.111 leerlingen die op 1 februari 2016 ingeschreven waren in het onthaalonderwijs, waren er 574 die van de toelatingsklassenraad een afwijking hadden verkregen op de toelatingsvoorwaarden. Dit komt overeen met 14,0 % van het totale aantal leerlingen op dat moment.

De onderstaande tabel bevat het totaal aantal afwijkingen over het gehele schooljaar tijdens de laatste vijf schooljaren. Zoals reeds eerder aangegeven, beschikken we niet over deze gegevens voor het schooljaar 2014-2015. We zetten het totale aantal afwijkingen ook af tegen het leerlingenaantal op 1 februari.

	2011-2012		2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% t.o.v. aantal leerlingen op 01/02	Aantal	% t.o.v. aantal leerlingen op 01/02	Aantal	% t.o.v. aantal leerlingen op 01/02	Aantal	% t.o.v. aantal leerlingen op 01/02	Aantal	% t.o.v. aantal leerlingen op 01/02
Aantal afwijkingen	386	12,4 %	523	19,6 %	500	21,8 %	/	/	816	19,8 %

Tabel 44: Overzicht van de toegekende afwijkingen in het voltijds secundair onderwijs

In het schooljaar 2015-2016 zien we een opvallende stijging van het aantal afwijkingaanvragen ten opzichte van de voorgaande schooljaren. De sterke stijging van het leerlingenaantal in OKAN in schooljaar 2015-2016 betekent logischerwijze dat er ook meer leerlingen zijn voor wie een afwijking mogelijk is. Daarnaast is het mogelijk dat de overdracht om afwijkingen te verlenen op de toelatingsvoorwaarden van AgODi naar de toelatingsklassenraad geleid heeft tot een aantal bijkomende toegekende afwijkingen. Toch zien we dat het aantal afwijkingen ten opzichte van het leerlingenaantal op 1 februari sinds schooljaar 2012-2013 ongeveer stabiel blijft.

2.6.2 Deeltijds beroepssecundair onderwijs

In het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO) worden jongeren als anderstalige nieuwkomer beschouwd als ze aan de volgende voorwaarden voldoen:

- 1) een nieuwkomer zijn, dat wil zeggen maximaal één jaar ononderbroken in België verblijven;
- 2) het Nederlands niet als moedertaal of thuistaal hebben;
- 3) maximaal negen maanden ingeschreven zijn, de maanden juli en augustus niet inbegrepen, in een school of centrum met het Nederlands als onderwijstaal;
- 4) het Nederlands onvoldoende beheersen om deeltijds beroepssecundair onderwijs met goed gevolg te doorlopen;
- 5) op 31 december volgend op de aanvang van het schooljaar de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt.

Op vraag van het centrum kan van de eerste, de derde en de vijfde toelatingsvoorwaarde worden afgeweken. Het centrum moest daarvoor een aanvraag richten aan AgODi dat vergezeld is van een gemotiveerd advies van het CLB. Vanaf het schooljaar 2016-2017 ligt de bevoegdheid om af te wijken van deze voorwaarden ook in het DBSO bij de klassenraad en niet meer bij AgODi.

	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Deeltijds	67	154	153	58	43

Tabel 45: Overzicht van de gevraagde afwijkingen in het deeltijds secundair onderwijs

De daling van het aantal onthaalleerlingen in de CDO's zien we ook weerspiegeld in het aantal afwijkingsaanvragen.

De onderstaande tabel geeft de gevraagde afwijkingen weer per toelatingsvoorwaarde.

	2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal	Aantal	% op totaal
1	12	7,8%	2	1,3%	4	6,9%	0	0,0%
3	0	0,0%	0	0,0%	3	5,2%	0	0,0%
5	9	5,8%	3	2,0%	4	6,9%	0	0,0%
1 en 3	93	60,4%	86	56,2%	25	43,1%	39	90,7%
1 en 5	1	0,6%	6	3,9%	4	6,9%	0	0,0%
3 en 5	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
1, 3 en 5	39	25,3%	56	36,6%	18	31,0%	4	9,3%
Totaal	154	100,0%	153	100,0%	58	100,0%	43	100,0%

Tabel 46: Overzicht van de gevraagde afwijkingen per (combinatie van) toelatingsvoorwaarde(n) in het deeltijds secundair onderwijs

In het deeltijds onthaalonderwijs hebben de meeste afwijkingen betrekking op meer dan één toelatingsvoorwaarde. Bijna alle onthaalleerlingen hadden in het schooljaar 2015-2016 een afwijkingsaanvraag nodig voor de toelatingsvoorwaarden 1 en 3.

De onderstaande tabel geeft weer hoe vaak een afwijking werd aangevraagd voor iedere toelatingsvoorwaarde.

Toelatings-voorwaarde(n)	2012-2013		2013-2014		2014-2015		2015-2016	
1	145	94,2%	150	98,0%	52	88,1%	43	100%
3	132	85,7%	142	92,8%	47	79,7%	43	100%
5	49	31,8%	65	42,5%	25	42,4%	4	9,3%

Tabel 47: Overzicht van aantal keren dat een afwijking op een toelatingsvoorwaarde werd aangevraagd

Opnieuw stellen we vast dat alle afwijkingsaanvragen in het deeltijds onderwijs betrekking hebben op toelatingsvoorwaarden 1 en 3.

Als we het aantal positieve en negatieve beslissingen bekijken per punt, krijgen we het volgende beeld.

		2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
1	+	12	2	4	0
	-	0	0	0	0
3	+	0	0	3	0
	-	0	0	0	0
5	+	6	2	2	0
	-	3	1	2	0
1 en 3	+	78	69	17	32
	-	15	17	8	7
1 en 5	+	1	1	1	0
	-	0	5	3	0
3 en 5	+	0	0	0	0
	-	0	0	0	0
1, 3 en 5	+	23	29	5	0
	-	16	27	13	4
Totaal	+	120	103	32	32
Totaal	-	34	50	26	11
Totaal		154	153	58	43

Tabel 48: Overzicht van de positieve en negatieve beslissingen over afwijkingen op de toelatingsvoorwaarden in het deeltijds secundair onderwijs

Het aandeel leerlingen dat niet van rechtswege beantwoordt aan de toelatingsvoorwaarden ligt veel hoger in het DBSO dan in de onthaalklas in het voltijds onderwijs (in schooljaar 2015-2016 47,1 % ten opzichte van het aantal leerlingen op 01/02). De meerderheid van de afwijkingsaanvragen wordt positief beantwoord. Uit de afwijkingsaanvragen blijkt dat de betrokken leerlingen nog steeds kampen met ernstige taalproblemen. Het gaat voornamelijk om leerlingen uit de onthaalklas voltijds secundair onderwijs die al iets langer in België verblijven en de overstap maken naar het deeltijds onderwijs, maar nog steeds het Nederlands niet voldoende machtig zijn.

Opvallend is het aantal negatief beoordeelde afwijkingsaanvragen. Misschien ligt dat aan het feit dat veel CDO's nog niet zo goed vertrouwd zijn met het aanvragen van afwijkingen en de behandeling ervan.

Hoofdstuk 3: Een verhoogde instroom vluchtelingen: hoe heeft AgODi gereageerd?

3.1 Situatie in september 2015

- **5.166 asielvragen in september 2015**

"2015 was voor de asielaanvragen een recordjaar. Het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen noteerde 35.476 asielaanvragen. De stijging van het aantal asielaanvragen startte in mei 2015 en bereikte een piek in september toen 5.166 personen een eerste asielaanvraag indienden. Vanaf oktober 2015 daalde het aantal asielaanvragen licht, maar ook in de laatste maanden van 2015 noteren we telkens bijna 4.000 aanvragen per maand."³³

- **Meer dan 600 extra anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs en secundair onderwijs**

De tabellen eerder in dit rapport geven aan dat het aantal anderstalige nieuwkomers zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs in september 2015 sterk gestegen is ten opzichte van september 2014.

- **Wat we niet weten**

Wat niemand op dat moment weet, is hoeveel vluchtelingen nog asiel zullen aanvragen in België. Ook op de vraag hoe lang de verhoogde instroom van vluchtelingen nog zal duren, dient iedereen het antwoord schuldig te blijven.

Wat wel duidelijk is, is dat de bezettingsgraad van de bestaande opvanginitiatieven van Fedasil 100% bedraagt. Een uitbreiding van het opvangnetwerk op korte termijn dringt zich op. In september 2015 is het nog onduidelijk waar deze uitbreiding zal gerealiseerd worden. Waar zullen de vluchtelingen opgevangen worden?

Ook op de vragen of en hoe we het recht op onderwijs van de kinderen van deze vluchtelingen zullen kunnen realiseren, moeten we in september 2015 het antwoord schuldig blijven.

³³ Agentschap voor Integratie en Inburgering. Monitoring asielinstroom: asielaanvragen, capaciteit opvang en profiel van de opgevangen asielzoekers. Nota in het kader van de coördinatieopdracht monitoring asielinstroom van het Agentschap Integratie en Inburgering. Publicatiedatum: 15 januari 2016

- **Recht op onderwijs: regelgevend kader en beschikbare instrumenten**

Overeenkomstig artikel 28 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind heeft elke minderjarige recht op onderwijs, ongeacht zijn verblijfsstatus.

Een belangrijk instrument om dit recht op onderwijs te garanderen is artikel 37bis van het decreet basisonderwijs en artikel 110 van de codex secundair onderwijs, die bepalen dat elk kind recht heeft op inschrijving in de school naar keuze.

De wet betreffende de leerplicht (1983) stelt dat voor elke minderjarige van vreemde nationaliteit die immigreert de bepalingen inzake leerplicht gelden vanaf de zestigste dag na de registratie in het vreemdelingen-, wacht- of in het bevolkingsregister.

Voor de opvang van (gewezen) anderstalige nieuwkomers zijn er verschillende maatregelen waar basis- en secundaire scholen bij de start van het schooljaar 2015-2016 beroep kunnen op doen:

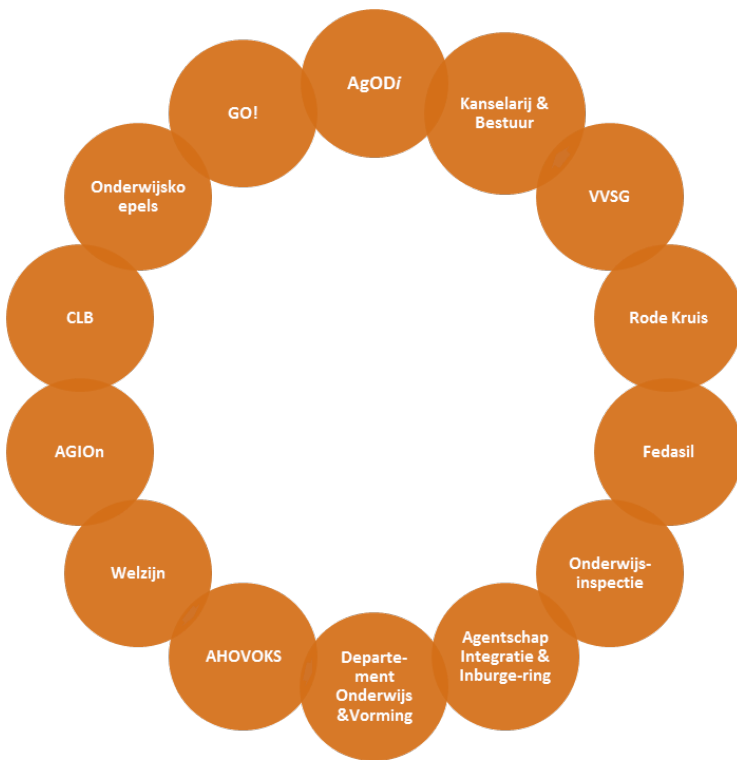
- Basisscholen kunnen aanvullende lestijden anderstalige nieuwkomers en extra werkmiddelen krijgen.
- Secundaire scholen kunnen een onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers programmeren (OKAN) (zie eerder)

De Lokale Overlegplatforms (LOP) hebben sinds de oprichting in 2002 een decretale opdracht inzake het maken van afspraken over de opvang, het aanbod en de toeleiding van leerlingen naar het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers en de opvolging van gewezen anderstalige nieuwkomers. In Vlaanderen zijn er 70 LOP's.

Op basis van de signalen die we van verschillende belanghebbenden krijgen, werd al snel duidelijk dat deze instrumenten onvoldoende antwoord boden op de gesignaleerde noden.

- **Coördinerend overleg met belanghebbenden**

Op initiatief van minister van Onderwijs Hilde Crevits vindt op 29 september 2015 een eerste coördinerend overleg plaats met alle belanghebbenden.

Figuur 3: Overzicht deelnemers gecoördineerd overleg³⁴

Het doel van dit overleg is:

- Uitwisselen van informatie;
- Van nabij opvolgen van signalen;
- Maken van afspraken.

Eén van de voornaamste conclusies van dit eerste overleg is dat het voeren van een tweesporenbeleid zich opdringt:

- Spoor 1: aanpassing van de regelgeving en extra financiële ondersteuning voor scholen;
- Spoor 2: ondersteuning van de school- en lokale besturen bij het aanwenden van de beschikbare middelen.

Het overleg komt nog samen op 7/12/15, 14/03/16 en 13/06/16. De voorbereiding en het secretariaat van dit overleg wordt door AgODi verzorgd.

³⁴ Kanselarij en Bestuur: transversaal bestuur - integratiebeleid; VVSG: Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten; AHOVOKS: Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen; Welzijn: Jongerenwelzijn – Voorzieningenbeleid

3.2 Tweesporenbeleid

3.2.1 Spoor 1: aanpassing van de regelgeving en extra financiële ondersteuning voor scholen

In het eerste hoofdstuk van dit rapport zijn de wijzigingen aan de bestaande regelgeving over onthaalonderwijs ten gevolge van de verhoogde instroom van vluchtelingenkinderen reeds aangegeven. We beperken ons hier tot de bijkomende subsidiestromen die werden voorzien voor een adequate opvang van de vluchtelingenkinderen in de scholen:

- Huursubsidies voor de installatie van tijdelijke modulaire units;
- Subsidies voor vervoer van de kinderen vanuit de opvanginitiatieven naar de basisscholen.

- Huursubsidies voor modulaire units

Schoolbesturen signaleren niet altijd over voldoende fysieke capaciteit te beschikken om de extra instroom van leerlingen die vluchteling zijn te huisvesten. De Vlaamse Regering beslist daarom om huursubsidies te voorzien. Als een school of vestigingsplaats tijdelijk de capaciteit wil uitbreiden in het kader van de noodopvang voor kinderen van asielzoekers en vluchtelingen kan het schoolbestuur een aanvraag indienen voor de subsidiëring en financiering van de huur van tijdelijke modulaire units. Alle kosten die gepaard gaan met de installatie van deze tijdelijke modulaire units voor noodopvang, worden volledig vergoed.

De units worden gesubsidieerd en gefinancierd voor een periode van minimaal drie en maximaal 24 maanden met als einddatum 31 december 2017. Het is mogelijk om in de contracten een clause tot verlenging op te nemen. Die verlenging situeert zich ook binnen de termijn van 24 maanden met als einddatum 31 december 2017.

Op 12 oktober 2015 komt de taskforce tijdelijke modulaire units asiel een eerste keer samen. Deze taskforce is samengesteld uit een vertegenwoordiger van het kabinet van de minister van onderwijs Hilde Crevits, van AGION, van AgODi en van het Departement Onderwijs en Vorming. In overleg met de onderwijskoepels en het GO! wordt de aanvraagprocedure verder uitgewerkt. AgODi zit deze taskforce voor en verzorgt ook het secretariaat.

Op 19 januari 2016 wordt het digitaal aanvraagdossier en het voorbeeld van bestek gepubliceerd op de website van AgODi en AGION. Er verschijnt ook een bericht in Schooldirect. De onderwijskoepels worden eveneens op de hoogte gebracht.

In totaal worden in de tweede helft van het schooljaar 2015-2016 nog 10 subsidiedossiers ingediend. 2 aanvraagdossiers zijn door de initiatiefnemer terug ingetrokken.

Dossier	Aanvrager		Datum ontvangst dossier	Naam school	Aantal lln	Ten vroegste recht op huursubsidies o.v.v. effectieve plaatsing
Ravels (01)	Gemeentebestuur van Ravels	OGO	25/01/16	GBS	77	1/02/16
Lint (02)	GO! scholen groep KLA4	GO	16/02/16	BS De Wilg Lint	20	1/04/16
Kortrijk (06)	GO! scholen groep Mandel en Leie	GO	16/02/16	GO Midden-school 2 Kortrijk	45	1/03/16
Beveren (05)	GO! scholen groep Waasland	GO	16/02/16	GO! atheneum Beveren-Waas	23	12/02/16
A'pen (03)	Scholen-groep 1- Antwerpen-Antigon	GO	16/02/16	GO! basis-school - De Spits Apen	30	1/08/16
Brussel (07)	Rudolf Steiner school Brussel	VGO	10/03/16	Rudolf Steinerschool Brussel	26	15/03/16
Belsele (08)	Gemeentebestuur van Sint-Niklaas	OGO	6/04/16	GBS	32	1/09/16
A'pen (04)	Scholen-groep 1- Antwerpen-Antigon	GO	16/02/16	GO! Atheneum Apen	60	1/8/2016
Lier (09)	GO! scholen groep KLA4	GO	31/05/16	GO! Tech. Atheneum't Spui Lier	24	1/9/2016
Kortrijk (10)	VZW KBK	VGO	21/06/2016	Sint-Jozefs-Instituut Kortrijk	20	1/9/2016

Tabel 49: Aantal subsidieaanvraagdossiers voor modulaire units volgens status dossier – 08/09/16

- Subsidies van vervoer tussen basisscholen en collectieve opvanginitiatieven

De toeleiding van anderstalige nieuwkomers naar scholen loopt in een aantal regio's vertraging op omdat het vervoer van de leerlingen vanuit de vaak afgelegen collectieve opvanginitiatieven naar de scholen niet georganiseerd geraakt.

Tussen 25 januari 2016 en 5 februari 2016 organiseert AgODi in elke regio die een probleem inzake vervoer signaleert een overleg met de belanghebbenden in functie van de opmaak van een vervoersplan en ter voorbereiding van een aanvraag tot projectsubsidies voor vervoer.

Dit overleg verloopt volgens een vast stramien:

- Oplijsten van ervaren problemen inzake vervoer
- Oplijsten van reeds ondernomen stappen om tegemoet te komen aan de problemen
- Oplijsten van mogelijke alternatieven + voor- en nadelen
- Behouden van de piste(s) van voorkeur
- Afspraken maken inzake opvolging

Concreet vindt er overleg plaats in volgende regio's: Ravels – Turnhout-Arendonk, Sint-Niklaas –Westakkers, Kallo-Beveren – Zwijndrecht; Houthalen-Helchteren; Lommel; Vilvoorde; Koksijde. Aan dit overleg neemt ook telkens een vertegenwoordiger van het lokale bestuur, van het collectief opvanginitiatief en De Lijn deel.

Om tegemoet te komen aan de gesignaleerde problemen sluit Minister van Onderwijs Hilde Crevits in februari 2016 een akkoord met Staatssecretaris voor Asiel en Migratie Theo Francken waarbij de federale overheid zich engageert om alle kosten voor leerlingenvervoer binnen een straal van vier kilometer voor zijn rekening te nemen. Alle kosten voor leerlingenvervoer verder dan vier kilometer worden door de Vlaamse Overheid gedragen. Om financiële ondersteuning te kunnen aanvragen voor de organisatie van het leerlingenvervoer tussen de collectieve opvangvoorzieningen en de basisscholen, wordt een gezamenlijke subsidieaanvraag uitgewerkt. Collectieve opvanginitiatieven kunnen de aanvraag indienen bij het Departement Onderwijs en Vorming. Een ambtelijke commissie beoordeelt de dossiers en verdeelt de kosten overeenkomstig de gemaakte afspraken tussen beide bestuursniveaus. Deze commissie is samengesteld uit telkens een vertegenwoordiger van het kabinet van de Minister van Onderwijs, van het kabinet van de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie, van het departement Onderwijs en Vorming, van Fedasil en van AgODi.

Op 19 februari 2016 keurt de Vlaamse Regering de herschikking van middelen vanuit 'algemeen provisioneel vluchtelingenproblematiek' naar 'budget leerlingenvervoer in het kader van de asielcrisis' goed.

Op 11 maart 2016 komt de ambtelijke commissie vervoer voor het eerst samen om de dossiers te beoordelen.

Dossier	Ontvankelijk	Vlaams	Federaal	Periode
Westakkers	JA	34.737 euro	NVT	11/04/2016 t.e.m. 30/06/2016
Vilvoorde	JA	NVT	23.842 euro	01/01/2016 t.e.m. 30/06/2016
Lommel Deel 1	JA	7020 euro	7650 euro	23/02/2016 t.e.m. 29/04/2016 (Vlaams) 18/02/2016 t.e.m. 29/04/2016 (Federaal)
Lommel Deel 2	JA	NVT	1330 euro	28/01/2016 t.e.m. 17/02/2016
Koksijde Deel 1	JA	NVT	25.935 euro	01/01/2016 t.e.m. 30/06/2016
Houthalen-Helchteren	JA	6.464 euro	21.008 euro	01/01/2016 t.e.m. 30/06/2016

Tabel 50: Goedgekeurde dossiers vervoer - september 2016

Voor het vervoer van leerlingen van en naar de secundaire scholen wordt geen subsidieregeling voorzien. Voor deze leerlingen wordt gebruik gemaakt van het aanbod van De Lijn. Alle signalen in verband met problemen die AgODi hierover ontvangt, worden aan contactpersonen bij De Lijn bezorgd die ook instaan voor de verdere opvolging.

3.2.2 Spoor 2: een ondersteuningsaanbod op vraag en op maat

Op 1 oktober 2015 stuurt AgODi een brief naar alle burgemeesters van gemeenten met een collectief opvanginitiatief. In deze brief wordt het ondersteuningsaanbod vanuit het agentschap bekend gemaakt. Op 8 oktober 2015 ontvangen ook alle andere gemeenten deze brief. Op 12 oktober 2015 worden ook de provinciegouverneurs geïnformeerd over het ondersteuningsaanbod van AgODi.

- Een ondersteuningsaanbod op vraag

Voor een vlotte opvang en toeleiding van kinderen van vluchtelingen naar het onderwijs, moet lokaal naar een antwoord worden gezocht op volgende vragen:

- Hoe groot is de instroom en wat is het profiel van de anderstalige nieuwkomers die zullen instromen in het onderwijs?
- Wat is de huidige capaciteit van de scholen in de buurt en in welke mate kan deze capaciteit nog worden uitgebreid (binnen de eigen schoolmuren of elders)?
- Op welke omkadering en werkmiddelen kunnen de scholen een beroep doen?
- In welke scholen kunnen deze kinderen worden ingeschreven en waar zal men de lessen organiseren?

De ondersteuning vanuit AgODi verloopt vraaggestuurd:

- School- en lokale besturen kunnen een beroep doen op AgODi voor vragen over het regelgevend kader inzake inschrijvingsrecht, de organisatie van het onthaalonderwijs en de oprichting van nieuwe vestigingsplaatsen;
- AgODi kan ook doorverwijzen naar naburige lokale overlegplatforms die ervaring hebben met de opvang en toeleiding van anderstalige nieuwkomers en/of naar schoolbesturen die ervaring hebben met onthaalonderwijs;

- AgODi kan doorverwijzen naar derden die de schoolbesturen mee kunnen ondersteunen in de (pedagogische en didactische) opvang van deze kinderen: pedagogische begeleidingsdiensten en cbs maar ook sociale tolken, vluchtelingenwerk, verenigingen van etnisch-culturele minderheden, de integratiesector ...;
 - Ten aanzien van de lokale besturen formuleert AgODi een aanbod om het lokale overleg te faciliteren en onderwijsverstrekkers met elkaar in gesprek te brengen. Ervaringen met de werking van de lokale overlegplatforms leren dat lokaal overleg uitermate belangrijk is voor een vlotte opvang en toeleiding van kinderen van vluchtelingen naar de scholen. Op dit overleg kunnen afspraken worden gemaakt over de opvang en spreiding van deze kinderen over de verschillende scholen in de regio en kunnen ervaringen met het onthaalbeleid worden uitgewisseld.
- Een ondersteuningsaanbod op maat

In de ondersteuning vanuit AgODi staat maatwerk centraal. Deze ondersteuning kan variëren van het beantwoorden van allerhande vragen via mail, telefoon... tot het ter plaatse mee helpen voorbereiden van vergaderingen of aanwezig zijn bij informatievergaderingen voor scholen en buurtbewoners om vragen te beantwoorden.

We onderscheiden drie soorten van ondersteuningsacties vanuit AgODi

- Ondersteuning van de LOP's,
- Ondersteuning buiten LOP-gebied
- Deelname aan vergaderingen georganiseerd door derden

Ondersteuning van de LOP's

Zeventig LOP's worden ondersteund door een LOP-deskundige. Elk LOP heeft een decretale opdracht inzake het maken van afspraken inzake de opvang, het aanbod en de toeleiding van leerlingen naar het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers en de opvolging van gewezen anderstalige nieuwkomers.

Hieruit volgt dat heel wat LOP's reeds een lange traditie hebben inzake het maken van afspraken over de toeleiding van anderstalige nieuwkomers naar het onthaalonderwijs.

Op het hoogtepunt van de verhoogde instroom van vluchtelingen zijn 31 van de 57 collectieve opvanginitiatieven gelegen in LOP-gebied.

Ter ondersteuning van de LOP-deskundigen wordt een overzichtsdokument opgesteld waarin belangrijke aandachtspunten worden opgelijst bij het maken van afspraken over de toeleiding van anderstalige nieuwkomers vanuit de voorzieningen naar het onderwijsveld. Dit document wordt doorheen het hele schooljaar aangevuld en biedt de LOP-deskundigen een concrete houvast. Op het deskundigenoverleg, een maandelijkse bijeenkomst met alle LOP-deskundigen, vormden de ontwikkelingen naar aanleiding van de verhoogde instroom een vast agendapunt.

Andere initiatieven ter ondersteuning van de LOP-deskundigen: ervaringsuitwisseling, infosessie 'Focus op niet-begeleide-minderjarige-vluchtelingen (NBMV)' in samenwerking met Fedasil en Minor-Ndako³⁵...

Naast het ondersteunen van de LOP-deskundigen, wordt AgODi ook gevraagd om toelichting te geven bij het regelgevend kader en het ondersteuningsaanbod vanuit AgODi op informatievergaderingen georganiseerd in LOP-gebied: 18/09/15 – Leopoldsborg, 17/11/15 – Dendermonde, 03/12/15 – Sint-Pieters-Woluwe.

Ondersteuning buiten LOP-gebied

26 van de 57 collectieve opvanginitiatieven voor vluchtelingen zijn gelegen buiten het werkingsgebied van een LOP. Ook hier kunnen lokale besturen en schoolbesturen een beroep doen op de ondersteuning vanuit AgODi.

Agodi ontvangt vragen naar informatie vanuit volgende gemeenten: Ternat, Blankenberge, Alken, Damme, Mechelen, Strombeek, Zeebrugge, Vilvoorde, Zemst, Zele, Alveringem, Dilbeek, Kappelle-op-den-Bos, Denderleeuw en Maldegem.

In 12 gemeenten geeft AgODi op uitnodiging een mondelinge toelichting. In negen van deze gemeenten wordt daarna nog verder een beroep gedaan op ondersteuning van een LOP-deskundige: 06/10/15 – Ravels (toelichting met verdere ondersteuning door LOP-deskundige); 17/11/15 – Maaseik (toelichting), 19/11/15 – Scherpenheuvel (toelichting met verdere ondersteuning door LOP-deskundige), 23/11/15 – Sijsele (toelichting met verdere ondersteuning door LOP-deskundige); 24/11/15 – Geel (toelichting); 16/12/2015 - Poelkapelle – (toelichting met verdere ondersteuning door LOP deskundige); 16/12/15 - Dilbeek (toelichting met verdere ondersteuning door LOP deskundige); 28/12/15 – Lommel (toelichting met verdere ondersteuning door LOP-deskundige); januari 2016 - Overijse (toelichting met verdere ondersteuning door LOP-deskundige); 26/01/16 - Diksmuide (toelichting met verdere ondersteuning door LOP-deskundige); 04/02/16 - Zaventem (toelichting met verdere ondersteuning door LOP-deskundige); Bredene (toelichting met ondersteuning door LOP deskundige).

In andere regio's werd dan weer rechtstreeks beroep gedaan op de expertise van een deskundige van een naburige LOP-regio zonder tussenkomst van AgODi.

De focus van de ondersteuning lag telkens op het maken van afspraken over de toeleiding van vluchtelingenkinderen naar het onthaalonderwijs en het informeren over de regelgeving en de financiële ondersteuning voor scholen.

Deelname aan vergaderingen georganiseerd door derden

AgODi licht het regelgevend kader en ondersteuningsaanbod toe op twee informatievergaderingen over de asielcrisis in lokale context, georganiseerd door VWSG voor personeel van gemeenten en OCMW: 17/11/15 – Leuven, 26/11/15 – Gent.

AgODi licht het regelgevend kader en ondersteuningsaanbod ook toe op informatievergaderingen georganiseerd door de provinciegouverneurs voor hun lokale besturen en korpschefs: 01/10/15 – Brugge (West-Vlaanderen); 29/10/15 – Leuven (Vlaams-Brabant); 25/11/15 – Gent (Oost-Vlaanderen); 1/12/15 – Ranst (Antwerpen).

3.3 Monitoring

Netwerk van contactpersonen

AgODi beschikt al snel over een uitgebreid netwerk van contactpersonen. Dit enerzijds in het kader van haar opdracht om het secretariaat te verzorgen van het coördinerend overleg met alle belanghebbenden dat wordt georganiseerd op initiatief van de minister van Onderwijs Hilde Crevits. Anderzijds in het kader van haar opdracht om lokale besturen te ondersteunen in de opmaak van een vervoersdossier ter voorbereiding van de subsidieregeling. AgODi zet ook sterk in op het investeren in de contacten met Fedasil en het Rode Kruis om de ontwikkelingen m.b.t. het openen van nieuwe opvanginitiatieven van nabij te kunnen opvolgen. Daarnaast hecht AgODi veel belang aan het delen van haar informatie met alle betrokkenen ter ondersteuning van de lokale (school)besturen. Tal van lokale besturen en schoolbesturen zien zich bij de opening van een nieuw opvanginitiatief immers geconfronteerd met uitdagingen die veel vragen oproepen waar zij het antwoord schuldig moeten op blijven.

Ter illustratie van de intensiteit van de contacten vanuit AgODi met Fedasil: 4/12/16: uitwisseling contactgegevens centrumverantwoordelijken & LOP- deskundigen. 9/12/16: verdere planning schooljaar (verhuisbewegingen - opening centra – sluiten centra);16/12/15: afspraken over ondersteuning door een LOP-deskundige naar aanleiding van de opening van een centrum voor niet-begeleide-minderjarige-vluchtelingen (NBMV) in Overijse; 28/12/15: afspraken over ondersteuning door LOP-deskundige naar aanleiding van de opening van het collectief initiatief in Lommel;11/01/16: verdere planning schooljaar (verhuisbewegingen - opening centra – sluiten centra);26/02/16: afstemmingsvergadering AgODi – Agentschap voor Integratie en Inburgering – Fedasil;29/02/16: verdere planning schooljaar (verhuisbewegingen - opening centra – sluiten centra);1/03/16: verdere planning schooljaar (verhuisbewegingen - opening centra – sluiten centra)02/03/16: welke ondersteuning inzake onderwijs (bv. schoolkosten) voorziet Fedasil voor jongeren in leeftijdswijfel (jongeren waarbij er twijfel bestaat over het al niet minderjarig zijn);04/03/16: toelichting Fedasil voor LOP deskundigen over situatie NBMV;04/03/16: verdere planning schooljaar (verhuisbewegingen - opening centra – sluiten centra);14/03/16: verdere planning schooljaar (verhuisbewegingen - opening centra – sluiten centra);15/03/16: toelichting ondersteuningsaanbod op infovergadering Fedasil voor private opvangcentra;12/04/16: verhuis van leerlingen uit Lommel naar Knesselare – ondersteuning nodig bij toeleiding naar onderwijs;19/04/16: verdere planning schooljaar (verhuisbewegingen- opening centra – sluiten centra);10/05/16: stand van zaken afbouwplan;2/06/16: stand van zaken afbouwplan;04/08/16: stand van zaken afbouwplan; 20/08/2016-30/08/2016: communicatie rond afbouw/sluiting;25/08/16: stand van zaken afbouw/sluiting;28/06/16: afbouwplan en communicatie naar scholen; 30/08/2016: overleg i.v.m afbouw en verdere communicatie via e-mail

Delen van cijfergegevens

Aan de leden van het coördinerend overleg voorgezeten door de minister van Onderwijs Hilde Crevits, worden op regelmatige basis cijfers van Fedasil en het Agentschap Integratie en Inburgering bezorgd over de

opvangcapaciteit in de opvangvoorzieningen in de gemeenten en het profiel en de leeftijdsstructuur van de asielzoekers. Updates: 12/10/15, 25/10/15, 13/11/15, 18/12/15, 10/01/16, 20/01/16, 23/01/16, 08/02/16, 29/02/16, 07/03/16, 25/03/16, 09/05/16, 31/05/16

Daarnaast ontvangen de leden van dit overleg op regelmatige basis een cijferdossier vanuit AgODi over het aantal anderstalige nieuwkomers in het gewoon basisonderwijs en het gewoon voltijds secundair onderwijs. Het cijferdossier wordt ook gepubliceerd op de website van AgODi. Updates: 20/01/16;20/02/16;25/03/16;09/05/16;31/05/16;27/06/16; 6/07/16.

3.4 Situatie in juli 2016

De vier grote vragen bij de start van het schooljaar zijn ondertussen beantwoord:

- De verhoogde instroom is gestopt;
- Het aantal asielaanvragen daalt;
- De locaties van de collectieve opvanginitiatieven zijn gekend;
- Scholen hebben grote inspanningen geleverd om alle kinderen in te schrijven.

- Het laagste aantal asielaanvragen sinds januari 2015

"De eerste zes maanden van 2016 daalde het aantal personen dat asiel aanvroeg. Juni noteert met 1.089 het laagste aantal sinds januari 2015.³⁶."

- 2 700 anderstalige nieuwkomers meer dan juni 2015

In juni 2016 is het duidelijk dat alle scholen Vlaanderenbreed inspanningen hebben gedaan om voor elke leerling het recht op onderwijs te kunnen garanderen. Dit blijkt uit de grote stijgingen in de leerlingenaantallen in het onthaalonderwijs die we eerder in hoofdstuk 2 van dit rapport al beschreven.

- Beslissing tot sluiting van 30 tijdelijke opvanginitiatieven: nieuwe vragen

Naar aanleiding van de dalende instroom beslist de Federale Regering op 3 juni 2016 om naar aanleiding van het dalend aantal asielaanvragen in België, het opvangnetwerk van Fedasil af te bouwen. In de tweede jaarhelft van 2016 en in 2017 zal Fedasil 30 collectieve opvanginitiatieven sluiten.

Op 7 juni 2016 stuurt AgODi een eerste e-mail naar Fedasil waarin een aantal bezorgdheden worden geformuleerd met betrekking tot de impact van het afbouwplan op de minderjarige asielzoekers.

Indien minderjarigen naar aanleiding van de afbouw van de opvangcapaciteit aan een ander opvanginitiatief worden toegewezen, dan dringt de minister van Onderwijs erop aan dat dit bij voorkeur gebeurt naar een opvanginitiatief in de buurt zodat de continuïteit van de schoolloopbaan kan gegarandeerd worden. Indien dit niet mogelijk is en de verhuis naar een andere opvanginitiatief een schoolverandering met zich zal meebrengen, dan vraagt de minister om rekening

³⁶ Agentschap voor Integratie en Inburgering: Monitoring asielinstroom: asielaanvragen, capaciteit opvang en profiel van de opgevangen asielzoekers. Nota in het kader van de coördinatieopdracht monitoring asielinstroom van het Agentschap Integratie en Inburgering. Publicatiedatum: 25 augustus 2016

te houden met volgende punten:

- Bij voorkeur kunnen de leerlingen het nieuwe schooljaar starten in de nieuwe school zodat ze niet midden in een schooljaar gedwongen worden van school te veranderen.
- Bij voorkeur worden de scholen waar de leerlingen schoollopen nog voor het einde van het schooljaar geïnformeerd over de verhuis van de leerlingen zodat zij gepast afscheid kunnen nemen van hun medeleerlingen.
- Aandacht voor de overdracht van informatie m.b.t. het verloop van de schoolcarrière tussen de betrokken opvanginitiatieven.

Het blijft ook onduidelijk hoe de overdracht van informatie m.b.t. de schoolloopbaan gebeurt voor kinderen die vanuit een collectief opvanginitiatief verhuizen naar een lokaal opvanginitiatief.

Op het coördinerend overleg met de belanghebbenden van 13 juni 2016 formuleren de deelnemers nog de aanvullende bezorgdheid dat leerlingen, ten gevolge van de verhuis naar een ander opvanginitiatief, toch minstens school kunnen blijven lopen in dezelfde landstaal.

Bij de start van de zomervakantie is het duidelijk dat hoewel de instroom gedaald is, er nog heel wat uitdagingen op de scholen blijven afkomen. De minister engageert zich om het coördinerend overleg met de belanghebbenden ook in 2016-2017 op regelmatige basis te laten samenkomen. Ook in 2016-2017 zullen de scholen en het beleid op de ondersteuning van AgODi kunnen rekenen.

Besluit en aanbevelingen

Stijgende leerlingenaantallen

In 2015 werden er in België een recordaantal asielaanvragen gedaan. Deze sterke stijging van het aantal asielzoekers zien we ook weerspiegeld in de leerlingenaantallen in het onthaalonderwijs. Zowel in het basis- als in het secundair onderwijs stegen de leerlingenaantallen spectaculair tijdens schooljaar 2015-2016.

Schooljaar 2015-2016 was een schooljaar dat uitzonderlijk veel uitdagingen met zich mee heeft gebracht voor het onthaalonderwijs. Aan het begin van het schooljaar bleek dat er een verhoogde instroom te verwachten viel, maar waren er nog erg veel onduidelijkheden. Zoals uit dit rapport blijkt, zijn er heel wat maatregelen genomen, en is het OKAN-aanbod sterk uitgebreid, zowel in het basis- als in het secundair onderwijs. Door de bereidheid van zoveel Vlaamse scholen om een aanbod in onthaalonderwijs te voorzien, heeft het Vlaams onderwijs kunnen voldoen aan de gestegen nood aan onthaalonderwijs. Dit vertaalt zich ook in een stijging van het aantal scholen met een OKAN-aanbod.

Aan het einde van het schooljaar bleek dat een aantal collectieve opvangcentra zouden sluiten. Deze evolutie brengt weer nieuwe uitdagingen met zich mee. Zo zal het voor scholen in de buurt van dergelijke centra moeilijk zijn om alle leerkrachten in de onthaalklas te blijven tewerkstellen, als het leerlingenaantal zou dalen.

Leerlinggebonden kenmerken

Wanneer we naar het profiel van de leerlingen kijken, zien we dat een aantal evoluties die we tijdens de voorgaande schooljaren reeds zagen, zich tijdens schooljaar 2015-2016 sterker hebben doorgezet.

Tijdens de afgelopen vijf schooljaren was de meest voorkomende nationaliteit onder de leerlingen in het onthaalonderwijs in het voltijds secundair onderwijs telkens de Afghaanse. Het aandeel Afghaanse leerlingen steeg tijdens schooljaar 2015-2016 evenwel spectaculair. Meer dan een kwart van de leerlingen had de Afghaanse nationaliteit. Daarnaast zien we dat het aantal leerlingen met de Syrische en Irakese nationaliteit sterk toenam.

De laatste vijf schooljaren lag het aantal mannelijke OKAN-leerlingen steeds hoger. Maar tijdens het schooljaar 2015-2016 steeg hun aandeel tot bijna 65 %.

Wat het aantal leerlingen per provincie betreft, zien we in 2015-2016 een verschuiving ten opzichte van de voorgaande schooljaren. Zowel in het basisonderwijs als in het voltijds secundair onderwijs zien we dat het aandeel leerlingen daalt in Antwerpen en stijgt in West-Vlaanderen en Limburg. De opening en/of uitbreiding van een aantal grote collectieve opvangcentra in deze provincies heeft hier wellicht een belangrijke rol in gespeeld.

Problematische afwezigheden

Ook in voorgaande OKAN-rapporten meldden we een hoog aantal meldingen problematische afwezigheden bij de OKAN-leerlingen in vergelijking met het reguliere onderwijs. Tijdens het schooljaar 2015-2016 is het aantal meldingen problematische afwezigheden in OKAN in het voltijds secundair onderwijs sterk gestegen, niet enkel in absolute cijfers, maar ook ten opzichte van het totale aantal leerlingen in OKAN.

We vermoeden dat de preciaire situatie waarin veel OKAN-leerlingen leven hier een rol in spelen. De OKAN-leerlingen vormen een bijzonder kwetsbare doelgroep. Daarnaast is het mogelijk dat de verhuisbewegingen ertoe geleid hebben dat een aantal leerlingen nog als problematisch afwezig werd geregistreerd terwijl deze leerlingen reeds verhuisd waren. Alleszins is een goede samenwerking tussen scholen, CLB en externe betrokkenen van vitaal belang voor deze leerlingen.

Doorstroming en studiebewijzen

Iets minder dan één derde van de OKAN-leerlingen volgt het schooljaar na het OKAN-jaar nog steeds les in dezelfde school. Wanneer we kijken naar het aantal OKAN-leerlingen dat het volgende schooljaar nog in dezelfde scholengemeenschap naar school gaat, stijgt dit tot iets minder dan de helft. Iets meer dan één vijfde van de OKAN-leerlingen vinden we het volgende schooljaar niet meer terug in het secundair onderwijs. Het is mogelijk dat deze leerlingen opnieuw naar het buitenland zijn of les volgen in het volwassenenonderwijs. Van de leerlingen die opnieuw les volgen in het secundair onderwijs, zitten de meeste leerlingen opnieuw in de OKAN-klas, in de eerste graad of in het BSO. Het aantal gewezen OKAN-leerlingen dat in het begin van schooljaar 2016-2017 opnieuw les volgt in het OKAN-jaar is fors gestegen ten opzichte van vorige schooljaren, in absolute aantallen, maar ook in vergelijking met het totale aantal leerlingen dat is doorgestroomd binnen het voltijds secundair onderwijs.

Van bijna drie vierde van de OKAN-leerlingen vinden we het volgende schooljaar ook informatie terug over de behaalde studiebewijzen. Van alle leerlingen die een studiebewijs behaalden in het secundair onderwijs, behaalde ongeveer zes leerlingen op tien een gunstige attestering of studiebekrachtiging. In het voltijds onderwijs behaalt zo'n 65 % van de leerlingen een dergelijke gunstige attestering of studiebekrachtiging. Op 30 juni 2016 zien we in vergelijking met 30 juni 2015 een lichte stijging van het aandeel behaalde A-attesten, gecombineerd met een lichte daling van het aandeel B- en C-attesten en attesten regelmatige lesbijwoning OKAN.

Van de leerlingen in het DBSO behaalt minder dan drie op de tien leerlingen een certificaat of een studiebewijs. Op 30 juni 2016 daalt dit naar iets meer dan één vijfde. Mogelijk behaalde een aantal van deze leerlingen wel een deelcertificaat.

Afwijkingen op de toelatingsvoorwaarden

Sinds 1 september 2014 ligt de bevoegdheid om een afwijking te verlenen in het voltijds secundair onderwijs bij de toelatingsklassenraad.

In schooljaar 2015-2016 lag het aantal toegekende afwijkingen een stuk hoger dan in de jaren dat AgODi de afwijkingen nog toekende. Hoewel het mogelijk is dat de klassenraad meer afwijkingen toekent, zien we dat het aantal afwijkingen ongeveer stabiel is gebleven ten opzichte van het leerlingenaantal. Het lijkt er dan ook op dat de stijging voornamelijk valt toe te schrijven aan de sterke stijging van het leerlingenaantal.

Samenwerking tussen belanghebbenden: het belang van verbindend werken

Ook in de toekomst zal AgODi de lokale ontwikkelingen (in het opvangmodel van Fedasil én in de scholen) blijven monitoren. Zo verwachten we een grotere uitstroom naar lokale opvanginitiatieven (LO's). Deze evolutie biedt veel kansen voor integratie van de vluchtelingen maar betekent ook een grotere spreiding. Scholen in regio's zonder ervaring met nieuwkomers zullen de komende maanden misschien hun eerste anderstalige nieuwkomers verwelkomen. Het is belangrijk dat deze scholen als zij vragen hebben snel de weg vinden naar ondersteunende diensten en regio's met meer ervaring.

AgODi stelt daarom ook in 2016-2017 zijn expertise en netwerk van contactpersonen actief ter beschikking van lokale besturen en schoolbesturen opdat de juiste linken kunnen worden gelegd, hierbij steeds het subsidiariteitsprincipe indachtig.

In andere regio's wordt in uitrol van het afbouwplan in 2016-2017 een collectief opvanginitiatief gesloten. Ongetwijfeld hebben deze regio's heel wat geleerd uit hun ervaringen. AgODi zal bekijken hoe de ervaringen van deze regio's kunnen worden meegenomen in het formuleren van een aantal aandachtspunten voor het beleid ter voorbereiding van een eventuele nieuwe verhoogde instroom in de toekomst. Het coördinerend overleg met alle belanghebbenden blijft hier een centrale rol in spelen.

Glossarium

Deeltijds beroepssecundair onderwijs: Het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO) is een systeem van leren en werken, waarbij een jongere de combinatie maakt tussen leren op school en werkplekleren.

Gewezen anderstalige nieuwkomer: Sommige scholen hebben te maken met een grote diversiteit in de populatie van anderstalige nieuwkomers. De ene anderstalige nieuwkomer krijgt het Nederlands vlugger onder de knie dan andere. Om hieraan tegemoet te komen wordt in het basisonderwijs ondersteuning voorzien door middel van een vervolgjaar. Naast het 'echte' onthaalonderwijs voor één volledig schooljaar kan ondersteuning geboden worden voor het vervolgjaar dat onmiddellijk moet aansluiten op het onthaaljaar.

Hoofdstructuur: Dit is het niveau, soort onderwijs en soort programma waar de leerling les volgt: gewoon kleuteronderwijs, buitengewoon kleuteronderwijs, gewoon lager onderwijs, buitengewoon lager onderwijs, gewoon voltijds secundair onderwijs, deeltijds beroepssecundair onderwijs, deeltijds secundair zeevisserijonderwijs, buitengewoon secundair onderwijs.

Onderwijsnetten: Traditioneel worden er drie netten onderscheiden: het gemeenschapsonderwijs (met als schoolbestuur het gemeenschapsonderwijs, een Vlaamse openbare instelling met rechtspersoonlijkheid), het gesubsidieerd officieel onderwijs (omvat de gemeentescholen, stedelijke scholen en provinciale scholen, als schoolbestuur achtereenvolgens gemeentebesturen, stadsbesturen en provinciebesturen) en het gesubsidieerd vrij onderwijs (georganiseerd op privé-initiatief, door een privépersoon of een privé-organisatie, het schoolbestuur is vaak een VZW).

Onderwijsniveau: De indeling van het leerplichtonderwijs in kleuteronderwijs, lager onderwijs en secundair onderwijs.

Onderwijsvormen (opdeling in de 2e, 3e graad secundair onderwijs, Se-n-Se, HBO): Het algemeen secundair onderwijs, het beroepssecundair onderwijs, het kunstsecundair onderwijs en het technisch secundair onderwijs.

Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers: Dit onderwijs heeft tot doel Nederlandsonkundige leerlingen die onlangs in België zijn aangekomen, op te vangen, hen zo snel mogelijk Nederlands te leren en hen te integreren in de onderwijsvorm en studierichting die het nauwst aansluit bij de individuele capaciteiten van deze anderstalige nieuwkomer. Het onthaalonderwijs bevat daarom eerst een onthaaljaar, waarbij de leerling gedurende een schooljaar intensief Nederlands krijgt. Na het onthaaljaar worden deze leerlingen verder ondersteund, begeleid en opgevolgd.

Persoonlijk ontwikkelingstraject: Persoonlijke ontwikkelingstrajecten zijn trajecten voor jongeren uit het deeltijds onderwijs die nog niet klaar zijn om te gaan werken. Ze kunnen er op eigen tempo werken aan een aantal vaardigheden.

Problematische afwezigheid: Dit is een afwezigheid waarvoor ofwel geen, ofwel laattijdig een geldige verantwoording (medisch attest, briefje ouders ...) werd ingediend.

Regelmatige leerling: Een regelmatige leerling is een leerling die voldoet aan de toelatingsvoorwaarden en die het geheel van de

vorming van het leerjaar waarvoor hij is ingeschreven werkelijk en regelmatig volgt voor de volledige duur van het schooljaar, behalve in geval van gewettigde afwezigheid. Een regelmatige leerling komt in aanmerking voor financiering/subsidiëring, schoolbevolkingsnormen en voor het behalen van een officieel studiebewijs.

Studiegebied: Dit is een groep van structuuronderdelen op basis van een inhoudelijke verwantschap en, in het technisch en beroepssecundair onderwijs, eveneens op basis van een behoefte aan eenzelfde onderwijsinfrastructuur en een uitweg naar eenzelfde beroepssector.

Syntra: SYNTRA biedt ongeveer 200 opleidingen in de leertijd en meer dan 500 ondernemersopleidingen, onderverdeeld in 28 sectoren. De leertijd is een opleidingssysteem van 'Werken en Leren'. Cursisten volgen 4 dagen een vak in een onderneming die past bij hun keuze van beroepsopleiding. Daarnaast volgen cursisten 1 dag per week een theoretische opleiding in een SYNTRA-campus.

Voltijds secundair onderwijs: Dit is onderwijs dat aan regelmatige leerlingen wordt verstrekt gedurende veertig weken per jaar naar rata van ten minste achtentwintig wekelijkse lesuren.

Vrije leerling: Een vrije leerling is een leerling die niet voldoet aan de voorwaarden van regelmatige leerling (zie definitie regelmatige leerling). De inschrijving van een vrije leerling is niet onderworpen aan door de Vlaamse overheid bepaalde normen en omvat dan ook uitsluitend een onderlinge overeenkomst tussen de betrokken inrichtende macht of de schooldirectie en de ouders of de meerderjarige leerling zelf. Een vrije leerling komt noch in aanmerking voor financiering/ subsidiëring, schoolbevolkingsnormen noch voor het behalen van een officieel studiebewijs. Een vrije leerling beantwoordt wel aan de bepalingen inzake de leerplicht op voorwaarde dat, zoals een regelmatige leerling, het geheel van de vorming wordt gevolgd.

Afkortingenlijst

AgODi: Agentschap voor Onderwijsdiensten

AN: Anderstalige nieuwkomer

ASO: Algemeen secundair onderwijs

BaO: Gewoon basisonderwijs

TSO: Technisch secundair onderwijs

BSO: Beroepssecundair onderwijs

BuSO: Buitengewoon secundair onderwijs

CDO: Centrum voor deeltijds onderwijs

CLB: Centrum voor leerlingenbegeleiding

DBSO: Deeltijds beroepssecundair onderwijs

GAN: Gewezen anderstalige nieuwkomer

HBO: Hoger beroepsonderwijs

KSO: Kunstsecundair onderwijs

OKAN: Onthaalklas (onthaalonderwijs) voor anderstalige nieuwkomers

PA: Problematische afwezigheid

Overzicht van tabellen

Tabel 1: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen in het voltijds secundair onderwijs op 1 februari.....	13
Tabel 2: Overzicht van het aandeel regelmatige OKAN-leerlingen ten opzichte van de totale schoolbevolking in het gewoon voltijds secundair onderwijs op 1 februari.....	13
Tabel 3: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs op 1 februari.....	14
Tabel 4: Overzicht van het aandeel regelmatige OKAN-leerlingen ten opzichte van de totale schoolbevolking in het deeltijds beroepssecundair onderwijs op 1 februari.....	15
Tabel 5: Overzicht van het aantal anderstalige nieuwkomers in het gewoon basisonderwijs op 1 juli.....	15
Tabel 6: Overzicht van het aandeel anderstalige nieuwkomers t.o.v. de totale schoolbevolking in het gewoon lager onderwijs.....	15
Tabel 7: Overzicht van het aantal regelmatige OKAN-leerlingen in het voltijds secundair onderwijs op 1 februari volgens geslacht.....	17
Tabel 8: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen in het deeltijds secundair onderwijs op 1 februari volgens geslacht.....	17
Tabel 9: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen in het voltijds secundair onderwijs op 1 februari volgens leeftijd, zoals opgenomen in de databank van AgODi op 21/10/2016.	18
Tabel 10: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen in het deeltijds secundair onderwijs op 1 februari volgens leeftijd.....	19
Tabel 11: Overzicht van de 10 meest voorkomende nationaliteiten bij OKAN-leerlingen op 1 februari.....	19
Tabel 12: Overzicht van de meest voorkomende nationaliteiten bij OKAN-leerlingen DBSO op 1 februari.....	20
Tabel 13: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen in het voltijds secundair onderwijs per provincie op 1 februari.....	21
Tabel 14: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs per provincie op 1 februari....	22
Tabel 15: Overzicht van het aantal anderstalige nieuwkomers in het gewoon basisonderwijs per provincie op 1 juli.....	22
Tabel 16: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen volgens onderwijsnet op 1 februari.....	23
Tabel 17: Overzicht van het aantal OKAN-leerlingen volgens onderwijsnet.....	24
Tabel 18: Overzicht van het aantal anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs volgens onderwijsnet op 1 juli.....	24
Tabel 19: Overzicht van het aantal meldingen van problematische afwezigheden op 30/6 bij OKAN-leerlingen in het voltijds secundair onderwijs.....	25

Tabel 20: Overzicht van het aantal meldingen van problematische afwezigheden op 30/6 bij OKAN-leerlingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs.....	26
Tabel 21: Overzicht van het aantal meldingen van problematische afwezigheden bij OKAN-leerlingen in het voltijds secundair onderwijs volgens leeftijd.....	27
Tabel 22: Overzicht van het aantal meldingen van problematische afwezigheden bij OKAN-leerlingen in het deeltijds secundair onderwijs volgens leeftijd.....	27
Tabel 23: Overzicht van het aantal meldingen problematische afwezigheden bij OKAN-leerlingen in het secundair onderwijs volgens provincie.....	28
Tabel 24: Overzicht van aantal leerlingen dat doorstroomt binnen dezelfde school in het voltijds en in het deeltijds onderwijs.....	29
Tabel 25: Overzicht van aantal leerlingen dat doorstroomt binnen dezelfde scholengemeenschap in het voltijds en in het deeltijds onderwijs.....	29
Tabel 26: Overzicht van de doorstroming van leerlingen die het vorige schooljaar ingeschreven waren in OKAN (voltijds + deeltijds) volgens huidige hoofdstructuur.....	30
Tabel 27: Overzicht van de doorstroming van leerlingen die het vorige schooljaar ingeschreven waren in OKAN volgens huidige onderwijsvorm.....	31
Tabel 28: Overzicht van de doorstroming van leerlingen die het vorige schooljaar ingeschreven waren in OKAN (voltijds + deeltijds) volgens graad in het huidige schooljaar.....	32
Tabel 29: Overzicht van de doorstroming van leerlingen die het vorige schooljaar ingeschreven waren in OKAN volgens studiegebied in het huidige schooljaar.....	33
Tabel 30: Overzicht van het aantal geregistreerde attesten van regelmatige lesbijwoning in het voltijds secundair onderwijs per provincie (toestand in de databank op 21/10/2016).....	34
Tabel 31: Overzicht van het aantal geregistreerde attesten van regelmatige lesbijwoning in het voltijds secundair onderwijs per onderwijsnet (toestand in de databank op 21/10/2016).....	35
Tabel 32: Overzicht van de behaalde attesten en studiebewijzen in het voltijds secundair onderwijs van leerlingen die het vorige schooljaar ingeschreven waren in OKAN.....	36
Tabel 33: Overzicht van de behaalde attesten en studiebewijzen in het DBSO van leerlingen die het vorige schooljaar ingeschreven waren in OKAN.....	37
Tabel 34: Overzicht van de behaalde attesten en studiebewijzen op 30/06/2015 in het voltijds secundair onderwijs van leerlingen die op 01/02/2014 waren in OKAN per onderwijsvorm.....	37
Tabel 35: Overzicht van de behaalde attesten en studiebewijzen op 30/06/2016 in het voltijds secundair onderwijs van leerlingen die op 01/02/2015 waren in OKAN per onderwijsvorm.....	38
Tabel 36: Overzicht van de behaalde attesten en studiebewijzen op 30/06/2015 in het voltijds secundair onderwijs van leerlingen die op 01/02/2014 ingeschreven waren in OKAN per provincie en het BHG.....	39
Tabel 37: Overzicht van de behaalde attesten en studiebewijzen op 30/06/2016 in het voltijds secundair onderwijs van leerlingen die op 01/02/2015 ingeschreven waren in OKAN per provincie en het BHG.....	39

Tabel 38: Overzicht van de programmatieaanvragen in het schooljaar 2015-2016.....	41
Tabel 39: Overzicht van het aantal organiserende scholen per provincie en per onderwijsnet op 1 februari 2016.....	42
Tabel 40: Overzicht van het aantal vestigingsplaatsen per provincie op 1 februari 2016.....	42
Tabel 41: Overzicht van het aantal organiserende centra per provincie en per onderwijsnet op 1 februari 2016.....	43
Tabel 42: Overzicht van de basisscholen die onthaalonderwijs inrichten op 1 juli 2016.....	43
Tabel 43: Overzicht van basisscholen die anderstalige nieuwkomers tellen per school en per scholengemeenschap op 1 juli.....	44
Tabel 44: Overzicht van de toegekende afwijkingen in het voltijds secundair onderwijs.....	46
Tabel 45: Overzicht van de gevraagde afwijkingen in het deeltijds secundair onderwijs.....	46
Tabel 46: Overzicht van de gevraagde afwijkingen per (combinatie van) toelatingsvoorwaarde(n) in het deeltijds secundair onderwijs.....	47
Tabel 47: Overzicht van aantal keren dat een afwijking op een toelatingsvoorwaarde werd aangevraagd.....	47
Tabel 48: Overzicht van de positieve en negatieve beslissingen over afwijkingen op de toelatingsvoorwaarden in het deeltijds secundair onderwijs.....	48
Tabel 49: Aantal subsidieaanvraagdossiers voor modulaire units volgens status dossier – 08/09/16.....	54
Tabel 50: Goedgekeurde dossiers vervoer - september 2016.....	56

Overzicht van figuren

Figuur 1: Maandelijkse evolutie van het aantal anderstalige nieuwkomers in het gewoon voltijds secundair onderwijs tijdens schooljaren 2014-2015 en 2015-2016.....	14
Figuur 2: Maandelijkse evolutie van het aantal anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs tijdens het schooljaar 2014-2015 en 2015-2016.....	16
Figuur 3: Overzicht deelnemers gecoördineerd overleg.....	52

